

אתיקה מקצועית:

כאשר אנו עוסקים באתיקה מקצועית הכוונה היא לאותם כללים המחייבים עורכי דין בשל היותם עורכי דין. העו"ד מחויב לפעול עפ"י כללים מסוימים הנקראים כללי האתיקה. הכללים הללו חשובים לכל אדם הפועל כעורך דין כאשר מפריס את הכללים הללו הדבר יכול לסכן את הרישיון עו"ד. מקצועות שונים הינם מכוונים למקרה ספצי', כללי האתיקה הינם קשת רחבה של נושאים ומקרים. כללי האתיקה מעלים שאלות כגון: "האם מותר לי לייצג בתיק הספצי'".

מקצוע עריכת הדין מוסדר בחוק **לשכת עורכי הדין- תשכ"א 1961**. לשכת עורכי הדין הינו גוף המאגד בתוכו את כל עורכי הדין במדינה ומסדיר את המקצוע.

תפקידי חובה של הלשכה:

2. הלשכה –

- (1) תרשום מתמחים, תפקח על התמחותם ותבחנם ;
  - (2) תסמיך עורכי דין על ידי קבלתם כחברי הלשכה ;
  - (2א) תנהל מרשם של עורכי דין זרים, בהתאם להוראות לפי פרק שמיני א';
  - (3) תקיים שיפוט משמעת לחבריה, לעורכי דין זרים הרשומים במרשם כאמור בפסקה (2א) ולמתמחים ;
  - (4) תיתן סעד משפטי למעוטי אמצעים שאינם זכאים לכך מהמדינה לפי חוק ;
- הכל בהתאם לחוק זה.

(תיקון מס' 33)
תשס"ט-2009
(תיקון מס' 33)
תשס"ט-2009
(תיקון מס' 34)
תש"ע-2009

- 1. רושמת ומפקחת על מתמחים.
- 2. מסמיכה עורכי דין ע"י קבלתם ללשכה-רק חבר הלשכה יכול לעסוק בלשכת עו"ד.
- 3. רישום של עורכי דין זרים- עו"ד מחוץ לארץ.
- 4. שופטת את החברים (עורכי דין).
- 5. נותנת סעד משפטי למעוטי אמצעים.

תפקידי רשות : 3. הלשכה רשאית, בין השאר –

- (1) לחוות דעתה על הצעות חוק וחקיקת משנה ;
- (2) (נמחקה) ;
- (3) לשמש בורר ולמנות בוררים ;
- (3א) לארגן השתלמויות מקצועיות לחברי הלשכה ;
- (3ב) לעסוק בהליכי גישור ;
- (ג3) לנהל את קשרי החוץ של הלשכה ;
- (ד3) לנהל את קשרי הלשכה עם רשויות המדינה ;
- (4) לפעול להגנת עניניהם המקצועיים של חברי הלשכה ;
- (5) לייסד קרנות ביטוח, קרנות פנסיה ומוסדות אחרים של עזרה הדדית לחברי הלשכה ;
- (5א) לפעול לטובת צורכי חברי הלשכה ;
- (6) ליזום פעולות ומפעלים של מחקר המשפט בכלל, והמשפט העברי בפרט, ולהשתתף בפעולות ומפעלים כאלה ;
- (7) לעסוק בהוצאת ספרות משפטית.

(תיקון מס' 38)
תשע"ו-2016
(תיקון מס' 34)
תש"ע-2009
(תיקון מס' 38)
תשע"ו-2016
(תיקון מס' 38)
תשע"ו-2016
(תיקון מס' 38)
תשע"ו-2016
(תיקון מס' 38)
תשע"ו-2016
(תיקון מס' 38)
תשע"ו-2016

ניתן לזהות מצב של ניגוד עניינים, מצד אחד הלשכה צריכה לפעול לטובת ציבור עורכי הדין מצד שני, עלי לפקח על העורכי הדין.

מוסדות לשכת עורכי-הדין:

נכון לעכשיו:

"ראש לשכת עוה"ד"-עומד בראש לשכת עורכי הדין.

המועצת הארצית- היא הגוף/הרשות המחוקקת, קובעת כללים. נבחרת ברובה ע"י חברי הלשכה.

הוועד המרכזי- הרשות המבצעת

בהתאם לתיקון שאירע בשנה שעברה: הולכים לאחד את הוועד המרכזי עם מועצת הארצית. הוועד הארצי יהיו לו סמכויות של גוף מחוקק ומבצע.

כעת נבחן במישור המחוזי:

הוועד המחוזי- הרשות המבצעת באותו מחוז.

וועדת אתיקה מחוזית

בית דין משמעתי מחוזי.

וועדת האתיקה ארצית- מקבילה לפרקליטות המדינה.

בית הדין המשמעתי הארצי- מהווה את בית המשפט העליון של לשכה. בית דין זה שומע ערעורים על החלטות של בתי דין שמתחתיו.

השיפוט המשמעתי:

במה דנים וועדות האתיקה? ס' 61 לחוק

אלה עבירות משמעת:

- (1) הפרת הוראה מהוראות הסעיפים 53 עד 60 או של דין אחר המטיל חיוב או איסור על עורך דין בקשר למקצועו;
- (2) הפרת כללי האתיקה המקצועית שנקבעו לפי סעיף 109 או לפי סעיף 98ג(3);
- (3) כל מעשה או מחדל אחר שאינו הולם את מקצוע עריכת הדין.

(תיקון מס' 33)
תשס"ט-2009

הס' מלמד בגין איזה עבירות יעמידו עורכי דין לדין משמעתי.

מעשה שאינו הולם את מקצוע עריכת דין- מתייחס גם לחייו הפרטים של עו"ד. לדוג: עו"ד שנתן צ'ק ללא כיסוי בחייו הפרטים מהווה מעשה אינו הולם מקצוע עריכת הדין. אדם כזה יכול להשפט בפני לשכת עורכי הדין.

דוג נוספת: הוגשה תלונה בלשכה כנגד העו"ד, הלשכה פונה לעו"ד ומצפה לקבל את תגובתו, על העו"ד להגיב בתוך זמן סביר על הפנייה של לשכה בדבר התלונה.

במידה ועו"ד רוצה לעשות מעשה מסוים הוא יכול לפנות ללשכה ולשאול את דעתה האם מותר לו לעשות את המעשה או לא.

62. על עבירת משמעת, אף אם נעברה בחוץ לארץ, יתן עורך דין את הדין לפני בתי הדין המשמעתיים של הלשכה.
סמכות בינלאומית

נניח נעברה עביר משמעתית, בדרך כלל מישהו יגיש תלונה. לאחר שמוגשת תלונה וועדת האתיקה מבררת ולאחר מכן, היא רשאית להגיש **קובלנה**.

ארבעה גופים הרשאים להגיש קובלנה: ס' 63 לחוק

63. ועדת האתיקה הארצית, ועדת אתיקה מחוזית וכן היועץ המשפטי לממשלה ופרקליט המדינה (להלן - קובל) רשאים להגיש קובלנה לבית דין משמעותי בשל עבירת משמעת, בין ביזמותם ובין על פי תלונת אדם אחר; קובל רשאי למנות אדם - דרך כלל או לענין מסויים - לייצגו ולטעון בשמו בכל הליך לפי פרק זה.

- וועדת אתיקה ארצית
- וועדת אתיקה מחוזי
- היועמ"ש
- פרקליט המדינה

לכל אלה יש סמכות מקבילה להגיש קובלנה.

בנימה אחרת, יש לציין כי בתי הדין המשמעתיים אינו כפוף לדיני הראיות. במידה ויגיע למסקנה שאכן נעברה עברת משמעת הוא ירשיע.

ס' 64 לחוק- כל עו"ד רשום במדינה מסוימת אז ידונו בקובלנה נגדו במקום בו הוא רשום להם הסמכות המקומית באותו עניין.

החריגים לעניין זה נמצאים בס' 64 להלן:

: 64

(א) הדיון בעבירת משמעת יהיה לפני בית הדין המשמעותי המחוזי של המחוז שבו רשום עורך הדין הנאשם; הוחל בהליכי ים שלפני הגשת קובלנה במחוז שבו רשום עורך הדין, או הוגשה קובלנה לבית הדין במחוז כאמור, ימשיכו בהליכים באותו מחוז, אף אם בינתיים נרשם עורך הדין במחוז אחר.

(ב) יושב ראש בית הדין המשמעותי הארצי רשאי, לפי בקשת הקובל או הנאשם, להורות על העברת הדיון בקובלנה לבית הדין המשמעותי המחוזי של מחוז אחר, כל עוד לא החל הדיון בה.

(ג) היה הנאשם חבר בבית דין משמעותי מחוזי תוגש קובלנה לבית דין משמעותי במחוז אחר.

(תיקון מס' 32)
תשס"ח-2008

ס' 68 לחוק עוסק בעונשים :

. אלה הענשים שבית דין משמעתו מוסמך להטיל על נאשם שהורשע בשל עבירת משמעת:

- (1) אזהרה;
- (2) נזיפה;
- (3) קנס בסכום שלא יעלה על 25,000 שקלים חדשים לכל עבירה, שישולם לקופת הלשכה;
- (4) השעיה לתקופה קצובה שלא תעלה על עשר שנים;
- (5) הוצאה מן הלשכה.

(4)68 יש לדעת שהשעיה יכולה להיות בפועל או על תנאי.

ס' 69 כבר עוסק בדברים אחרים שבית הדין יכול להטיל על הנאשם דברים אשר אינם עונש אלא בגדר החלטות אחרות לפי לשון הסעיף אלו מעין עונשים גם אם לא מוגדרים כך :

. (א) בית דין משמעתו רשאי –

- (1) להרשיע נאשם בשל עבירת משמעת ולא להטיל עליו עונש ;
  - (2) לחייב נאשם שהורשע בתשלום הוצאות המשפט למדינה, ללשכה ולמתלונן בסכום שיקבע בית הדין ;
  - (3) לחייב נאשם שהורשע בשל השגת שכר בנסיבות המהוות עבירת משמעת בהחזרת השכר, כולו או מקצתו ;
  - (4) לחייב נאשם, בשל כל עבירה שהורשע בה, בתשלום פיצויים למתלונן או לאדם אחר שניזוק מן העבירה, בסכום שלא יעלה על 25,000 שקלים חדשים ; חיוב כאמור אינו פוטר מאחריות לנזק על פי כל דין ;
  - (5) לחייב מתלונן בתשלום הוצאות המשפט למדינה, ללשכה ולנאשם בסכום שיקבע בית הדין, אם הנאשם זוכה ובית הדין מצא שהתלונה הוגשה בקלות ראש או לשם קינטור או ללא יסוד ;
  - (א5) לחייב את הלשכה בתשלום הוצאות ההגנה לנאשם בסכום שיקבע בית הדין, אם הנאשם זוכה ובית הדין מצא שלא היה יסוד להגשת הקובלנה או שנתקיימו נסיבות אחרות המצדיקות זאת ; הגיש היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה את הקובלנה, רשאי בית הדין לחייב את אוצר המדינה בתשלום כאמור ;
  - (6) לצוות על פרסום פסק הדין, כולו או חלקו, בציון שמו של הנאשם או בלי ציון שמו, הכל כפי שיקבע בית הדין.
- (ב) הטיל בית הדין המשמעתו בפסק דינו על הנאשם השעיה או הוצאה מהלשכה, יפורסמו הכרעת הדין וגזר הדין, כולם או חלקם, כפי שיקבע בית הדין, על אף האמור בסעיף קטן (א)6, בציון שמו של הנאשם.
- (ג) פרסום דבר ההוצאה מהלשכה או ההשעיה יהיה ברשומות, בפרסום מפרסומי הלשכה ובעתון שקבע הוועד המרכזי.
- (ד) בית דין משמעתו רשאי לתת סעד ביניים מסוגים ובדרכים שייקבעו בכללים.

(תיקון מס' 15)

(תיקון מס' 26 תש"ס-2000)

(תיקון מס' 13 תש"ס-1980)

(תיקון מס' 16 תשמ"ט-1989)

(תיקון מס' 38 תיקון-מס' 13)

האם יש מקרים אחרים שלא קשורים להגשת קובלנה נגד עו"ד מסוים מקרים אשר בהם ניתן להטיל עונשים אחרים?-

ס' 75. עורך דין שהורשע בבית משפט או בבית דין צבאי בפסק סופי בשל עבירה פלילית, רשאי בית דין משמעתו מחוזי, על פי בקשת קובל, להטיל עליו אחד הענשים האמורים בסעיף 68, אם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה משום קלון.

בקשת קובל היא בקשה של אדם מסוים. קובלנה לעומת זאת זה הוא כתב אישום שמוגש ע"י אחד הגופים עליהם דיברנו.

אחרי פסק דין חלוט אפשר להשתמש בס' לבקשה השעייה זמנית 78 עד שידונו בס' 68 :

78. (ב) עורך דין שהורשע בבית משפט או בבית דין צבאי בשל עבירה פלילית, רשאי בית דין משמעתי מחוזי, על פי בקשת קובל ואם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה משום קלון, להשעות זמנית מלעסוק במקצועו עד להכרעה סופית בבקשה שתוגש לפי סעיף 75 ; לא הוגשה בקשה כזאת תוך שלושים יום מהיום שפסק הדין המרשיע נעשה סופי, או שבוטלה ההרשעה, בטלה ההשעייה הזמנית.

ס' 78(ג) מהמועד שהוגש כתב אישום : ניתן לבקש השעייה זמנית מהמקצוע.

עורך דין שהוגש נגדו כתב אישום בבית משפט או בבית דין צבאי בשל עבירה פלילית, רשאי בית דין משמעתי מחוזי, על פי בקשת קובל ואם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה המיוחסת לעורך דין משום קלון, להשעות זמנית מעיסוק במקצוע של עורך דין, כולו או חלקו, הכל כפי שיקבע בית הדין, עד להכרעת דינו בבית המשפט או בבית הדין הצבאי ; הורשע בדינו — רואים החלטה זו כהחלטה לפי סעיף קטן (ב).

79. (א) היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו רשאי להתייצב, לטעון, להביא ראיות ולחקור עדים בכל דיון לפי פרק זה, אף אם לא היה קובל או מערער.

(ב) בכל עת עד להכרעת הדין בבית דין משמעתי מחוזי רשאי היועץ המשפטי לממשלה להפסיק הליכים בשל עבירת משמעת של חבר הלשכה המשמש בתפקיד מתפקידי השירות המשפטי של המדינה כשהעבירה נעברה במילוי תפקידו או בקשר לתפקידו ; הפסקת ההליכים תהיה בהודעה בכתב לקובל, ואם התחיל הדיון — גם לבית הדין המשמעתי ; הוגשה הודעה כאמור יופסקו ההליכים, ומותר לחדשם משבוטלה ההודעה.

היועמ"ש רשאי להתערב גם אם איננו הקובל.

הסמכות לאסור הליכים : ס' (ב)- במקרים מסוימים היועמ"ש יכול להפסיק הליכים בבית דין המשמעתי המחוזי. אין הוא יכול לעשות זאת בכל מצב רק אן מדובר בעו"ד בשירות המדינה והוא הואשם בעבירה במסגרת מילוי תפקידו.

80. (א) דיון לפי פרק זה, אין בו כדי לעכב או לבטל דיון בפלילים בשל אותו מעשה או מחדל.

(ב) הואשם עורך דין בפלילים בשל מעשה או מחדל המשמש עילה גם לדיון בפני בית דין משמעתי לפי פרק זה, רשאי בית הדין המשמעתי להפסיק את דיוניו עד למתן פסק סופי בפלילים.

אין מניעה לנהל תיקים מקבילים הן בהליך פלילי והן בבית דין משמעתי. אין מניעה לנהל את שני ההליכים ביחד. בית הדין אם הוא רוצה לקבל עד לקבלת הכרעת דין יכול לעשות זאת.

ניתן פסד או החלטה אחרת ע"י בית הדין המחוזי מה הן אפשרויות הערעור :

הערעור יוגש לבית הדין המשמעתי הארצי. עפ"י ס' 70 מי שיכול להגיש ערעור הם : **נאשם, קובל, יועמ"ש, וועדת האתיקה הארצית.**

70. על פסק דין של בית דין משמעתי מחוזי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית הדין המשמעתי הארצי המשמעתי הארצי וכן רשאים לערער **ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה, אף אם לא היו קובלים.** (תיקון מס' 15)

71. ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים על פסק דין של בית הדין המשמעתי הארצי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית המשפט המחוזי (תיקון מס' 5) תשכ"ח-1967 (תיקון מס' 15)

בירושלים תוך שלושים יום מיום קבלת פסק הדין; וכן רשאים לערער כאמור ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה אף אם לא היו קובלים.

על בית דין משמעותי מחוזי ניתן לערער בזכות לבית דין משמעותי ארצי ואז לפי 71 ניתן לערער ברשות על בית דין משמעותי מחוזי לבית המשפט המחוזי הרגיל בירושלים ועליהם בלי קשר לס' ניתן לבקש רשות לעליון.

73. פסק דין של בית דין משמעותי המחייב מתלונן בתשלום הוצאות לפי סעיף 69(א)(4) או (5) ניתן לערער כמו פסק דין של בית משפט שלום בענין אזרחי.

תרגיל – יישום –

יש חשדות נגד ראש הלשכה לעבירה פלילית. הפרקליטות מחליטה שהיא מגישה כתב אישום נגד אותו אדם בכפוף לשימוע. מה רשאית הלשכה לעשות? כרגע כלום. פה טרם הוגש כתב אישום – לא ניתן להשעות השעיה זמנית ללא כתב אישום. גם אם רוצים להשעות, אין סמכות לוועדת האתיקה של הלשכה להשעות אותו כל עוד לא הוגש כתב אישום. לחילופין, ניתן להגיש קובלנה נגדו לבית הדין המשמעותי על סמך הבדיקה לראות אם הוא עשה את העבירה במסגרת תפקידו כעו"ד. ניתן להעמידו לדין בגין מעשה כל ביצוע שלא הולם עו"ד – ניתן להגיש קובלנה לא רק על הפרת הכללים שרשומים אלא גם על כל מעשה או מחדל שלא הולם את מקצוע עו"ד. אם הוא עבר עבירה כזו ויש חשד לכך, בהחלט אפשר להגיש קובלנה נגדו לבית הדין המשמעותי. האם אפשר אז להשעות אותו זמנית אם הוגשה קובלנה? לא. אין סמכות כזאת להשעות אדם שהוגשה נגדו קובלנה לעומת מצב שבו הוא מורשע בבית הדין המשמעותי שאז אפשר להשעותו זמנית. כנראה שהמועד הראשון שיהיה אפשר להשעות אם רוצים זה כשמוגש נגדו כתב אישום – ואז מי שיכול לבקש השעיה זמנית (אם הפרקליטות מגישה כתב אישום). רק כשהקובל מבקש זאת (אחד מהם – יועמ"ש, פרקליט המדינה, ועדת האתיקה המחוזית וועדת האתיקה הארצית). ייתכן מאוד שהלשכה לא תעשה בעצמה, יכול אחד הקובלים לפנות לבית הדין המשמעותי ולבקש את השעייתו הזמנית של אותו אדם.

*אפשר להגיש קובלנה במקביל לכתב אישום.

החברות בלשכה

איך אדם מתקבל כחבר בלשכת עורכי הדין?

הוראה כללית (תיקון מס' 28) תשס"ב-2002

42. אדם הכשיר להיות עורך דין והוא תושב ישראל ובגיר יהיה לעורך דין עם קבלתו כחבר הלשכה.

הסעיף למעשה מציב שלושה תנאים כדי להפוך לחבר בלשכה –

א. קודם כל כשיר להיות עו"ד

ב. בוגר/ בגיר

ג. תושב ישראל

עם קבלתו לחבר לשכה <---- יהיה עו"ד.

מתי אדם כשיר להיות עו"ד?

24. אדם כשיר להיות עורך דין אם נתקיימו בו אלה:

(1) הוא בעל השכלה משפטית גבוהה; -בוגר פקולטה למשפטים במוסד להשכלה גבוהה.

(2) עבר תקופת התמחות; - ממתן אפשר להתחיל התמחות?

תנאים לרישום מתמחה (תיקון מס' 3) תשכ"ג-1963 (תיקון מס' 14) תשמ"ה-1985 (תיקון מס' 18) תשנ"א-1991

26. אלה רשאים להירשם כמתמחים:

(1)25 מי שקיבל בפקולטה כאמור בסעיף (1) תעודת בוגר או אישור שמילא אחר דרישות הפקולטה לקבלת תעודת בוגר או אישור שסיים את תקופת לימודיו בפקולטה ונותרו לו לא יותר משתי בחינות כדי למלא אחר דרישות הפקולטה לקבלת תעודת בוגר. בפסקה זו, "פקולטה" – לרבות מכללה למשפטים כמשמעותה בסעיף (1)25; - זה שאתה זכאי לתואר זה מספיק. אם חסרים ציונים בשני מקצועות עדיין אפשר להתקבל להתמחות.

האם כל אחד אז יכול להיות מתמחה ? לא. לפי ס' 27

סירוב הלשכה לרשום מתמחה (תיקון מס' 31) תשס"ה-2005

27. הלשכה רשאית, לאחר שנתנה למועמד הזדמנות לטעון טענותיו לפנייה, שלא לרשמו כמתמחה על אף כשירותו לפי סעיף 26, אם נתגלו עובדות שלאורן סבורה הלשכה שהמועמד אינו ראוי לשמש עורך דין. סירבה הלשכה לרשום מתמחה, תודיע למועמד את נימוקה בכתב.

ללשכת עורכי הדין יש שיקול דעת רחב מאוד אם היא חושבת שאותו אדם לא ראוי להיות עו"ד. בדר"כ זו הרשעה בפלילים. כל דבר שמראה על אופי שאיננו מתאים לעו"ד. הלשכה צריכה להודיע לאותו אדם עם נימוקים למה אותו אדם לא ראוי. אותו אדם יכול לערער לבית המשפט המנהלי. (הלשכה הוא גוף מנהלי שהחליט החלטה מנהלית).

(תיקון מס' 25) תשנ"ח-1998

המשך של ס' 26- (2) בוגר כאמור בסעיף (2)25 או (א2) לאחר שהוכיח ידיעה מספיקה בשפה העברית, ולאחר שעמד בבחינות הלשכה בדיני ישראל, פרט לבחינות שפוטר מהן בהתאם לתקנות, אולם רשאי הוא להירשם כמתמחה גם אם עדיין לא עמד בשתיים מבחינות אלה;

(3) מי שנתקיימו בו התנאים האמורים בסעיף (3)25, לאחר שהוכיח ידיעה מספיקה בשפה העברית;

(3) עמד בבחינות הלשכה;

הכל לפי המפורט בפרק זה.

ס' 29 מפרט מי יכול לאמן מתמחים –

אחרי שהעבר שלי בסדר זה הזמן למצוא מאמן, מי יכול לאמן מתמחים?

מאמנים

29. (א) ההתמחות תהיה אצל מאמן; ואלה רשאים להיות מאמנים למתמחים:

(1) שופט בית המשפט העליון ושופט בית משפט מחוזי;

(א1) שופט של בית דין לעבודה;

**מה שמייחד את השופטים האלה זה שאין דרישה לוותק.

(תיקון מס' 7) תשל"א-1971

(2) שופט בית משפט שלום שהוותק שלו כחבר הלשכה וכשופט יחד אינו פחות מחמש שנים;

מס' 2 עד 5 נדרש וותק של 5 שנים

(תיקון מס' 10) תשל"ז-1976

(א2) שופט תעבורה שנתמנה לפי הפרק הרביעי לפקודת התעבורה, ושהוותק שלו כחבר הלשכה וכשופט יחד אינו פחות מחמש שנים;

(3) שופט צבאי משפטאי כמשמעותו בחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, שהוותק שלו כחבר הלשכה וכשופט יחד אינו פחות מחמש שנים;

(תיקון מס' 35) תשע"א-2011

(א3) רשם כהגדרתו בסעיף 52א(ב) שהוותק שלו כחבר הלשכה וכרשם יחד אינו פחות מחמש שנים;

(4) חבר הלשכה בעל ותק של חמש שנים שאושר על ידי הלשכה כראוי להיות מאמן; **** אם אתה עו"ד לא שופט ולא רשם למרות ה- 5 שנים אתה צריך אישור מלשכת עורכי הדין.**

(תיקון מס' 22) תשנ"ד-1994

(5) חבר הלשכה בעל ותק של חמש שנים המשמש בתפקיד מתפקידי השירות המשפטי בשירות המדינה, ברשות מקומית או בתאגיד שהוקם בחוק, שנקבעו לענין הוראה זו על ידי שר המשפטים בצו. עו"ד בשירות המדינה בעל

ותק של 5 שנים או יותר לא צריך אישור מהלשכה. (למשל אתה פרקליט בפרקליטות, או עו"ד בעירייה- אתה לא צריך אישור אם אתה בעל 5 שנות וותק.)

**רק עו"ד בשוק הפרטי צריך אישור

(תיקון מס' 21) תשנ"ד-1994

(ב) מי שרשאי להיות מאמן לפי פסקאות (1) ו-(א1) של סעיף קטן (א), או מי שרשאי להיות מאמן לפי פסקאות (2) עד (5) לאותו סעיף קטן והוותק שלו, כחבר הלשכה וכשופט יחד, אינו פחות מחמש שנים, רשאי, באישור הלשכה, לאמן שני מתמחים.

?שאלה – נגיד אדם מבקש להיות מאמן והלשכה מסרבת לאשר לו לאמן ? הוא יכול לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים כי זו החלטה מנהלית.

עו"ד בשוק הפרטי אמרנו צריך אישור והלשכה יכולה לבטל את האישור שלו –

ביטול אישור (תיקון מס' 7) תשל"א-1971 (תיקון מס' 39) תשע"ז-2017

30. הלשכה רשאית, לאחר שנתנה לחבר הלשכה הזדמנות לטעון טענותיו לפניו, לבטל אישור שניתן לו לפי סעיף 29(א)(4) וכן לפסול אותו מלקבל אישור חדש לתקופה קצובה שלא תעלה על חמש שנים מיום ביטול האישור כאמור אם נתקיימה אחת מאלה:

(תיקון מס' 39) תשע"ז-2017

(1) הלשכה נוכחה, על פי תלונה של נציב הפיקוח על ההתמחות לפי סעיף 41ב, ועד מחוזי, היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה, שהחבר לא מילא כראוי את תפקידו כמאמן;

(2) החבר הורשע על ידי בית דין משמעתי ולאור הרשעתו סבורה הלשכה שאין הוא ראוי לשמש מאמן.

*** על החלטה של ביטול ניתן לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים.

האם הלשכה רשאית למנוע מעו"ד אחר לשמש כמאמן אבל לא לעורכי דין בשוק הפרטי למשל לעו"ד בפרקליטות, לשופטים וכו' ? למשל פרקליט מחוז עושה עבירה, האם הלשכה יכולה לשלול ממנו להיות מאמן? אין סמכות ללשכה למנוע מעו"ד בתפקיד הציבורי או השיפוטי להיות מאמן.

**כתוב רק כשיש אישור אפשר לבטל ----> עורכי דין בשוק הציבורי או השיפוטי ממילא לא צריכים לקבל אישור - ---> על כן, אי אפשר לבטל ולמנוע מהם להיות מאמנים כי אין מה לבטל כי ממילא הם לא צריכים אישור.

מספר המתמחים

32. מספר המתמחים שמאמן אחד יכול לאמן ייקבע בכללים.

אפשר לאמן מתמחה אחד. חוץ משופטים בית משפט עליו, מחוזי או שופט של בית הדין לעבודה ---> הוא יכול לאמן שני מתמחים.

29 (ב) - מי שרשאי להיות מאמן לפי פסקאות (1) ו-(א1) של סעיף קטן (א), או מי שרשאי להיות מאמן לפי פסקאות (2) עד (5) לאותו סעיף קטן והוותק שלו, כחבר הלשכה וכשופט יחד, אינו פחות מחמש שנים, רשאי, באישור הלשכה, לאמן שני מתמחים.

למעשה באישור הלשכה אפשר לקחת שני מתמחים אם הם שופטי בית משפט עליון, מחוזי או שופט של בית הדין לעבודה – יכול לאמן שני מתמחים בלי אישור!!!

כל השאר – אם הם רוצים לאמן שני מתמחים הם צריכים אישור.

העסקת המתמחים

33. לא יעסיק מאמן מתמחה אלא בעבודה משפטית.

מתמחה צריך לעבוד רק בעבודה משפטית.

המשך התמחות אצל מאמן אחר

34. מתמחה המבקש להמשיך את התמחותו אצל מאמן אחר, לא יעשה כן אלא באישור הלשכה.

אם את במקום התמחות ואת לא מסתדרת אצל המאמן שלך, את צריכה אישור מהלשכה על החלפת מאמן.

תקופת ההתמחות (תיקון מס' 3) תשכ"ג-1963 (תיקון מס' 14) תשמ"ה-1985 (תיקון מס' 22) תשנ"ד-1994 (תיקון מס' 39) תשע"ז-2017

35. (א) תקופת ההתמחות תהיה 18 חודשים.

(ב) מי שהוסמך בחוץ לארץ לעריכת דין ושימש בחוץ לארץ עורך דין או בתפקיד שיפוטי לפחות שנתיים, ומי ששימש בחוץ לארץ לפחות שנתיים בתפקיד שיפוטי שרק בעל השכלה משפטית כשיר לו, תהיה תקופת התמחותו שנה, ורשאית הלשכה להפחית תקופה זו ובלבד שלא תפחת מששה חדשים; שימש כאמור פחות משנתיים – רשאית הלשכה להפחית את תקופת ההתמחות שהוא חייב בה ובלבד שלא תפחת משנה.

ייצוג שולחי המאמן

37. בששת החדשים האחרונים לתקופת התמחותו רשאי מתמחה לייצג שולחי מאמנו בבית משפט השלום, ובלבד שהמאמן יהיה נוכח בבית המשפט או שביית המשפט הרשה להמשיך בייצוג אף בהעדר המאמן.

אחד הדברים שרק עו"ד יכול לעשות הוא לייצג אנשים בבית משפט. אבל יש כאן חריג-בששת החודשים האחרונים לתקופת התמחותו הוא יכול להתנסות בייצוג בבית משפט השלום הוא רשאי לייצג לקוח, מתמחה. בתנאי שהמאמן יהיה בבית המשפט או שביית המשפט אישר לייצג ללא המאמן.

משמעת מקצועית של מועמדים

41. בתקופת התמחותו ועד להכרעה סופית בדבר קבלתו כחבר הלשכה נתון המועמד למרותה של הלשכה ולשיפוטה המשמעת, והלכות האתיקה המקצועית חלות, בשינויים המחוייבים, גם עליו; בשל עבירת משמעת רשאי בית דין משמעת להטיל על מועמד אזהרה, נזיפה, פסילה להתקבל כחבר הלשכה, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים או לצמיתות; ואם היה בעבירה משום הפרת חובותיו כמתמחה או פגיעה בטוהר הבחינות – גם ביטול התמחות, כולה או מקצתה, וביטול בחינה. על דין המשמעת נגד מועמד יחולו בשינויים המחוייבים, הוראות הסעיפים 62 עד 74.

מתמחה למרות שהוא לא עו"ד, הוא כפוף לכללי האתיקה של הלשכה. ולא חלים עליך עבירות רק בתחום השיפוטי אלא גם בחיי היום יום. מה העונשים שאם הורשעו בעבירה משמעתית אילו עונשים קיימים למתמחה?

בשל עבירת משמעת רשאי בית דין משמעת להטיל על מועמד אזהרה, נזיפה, פסילה להתקבל כחבר הלשכה, לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים או לצמיתות; - אפשר להגיד עד שלוש שנים לא לתקבל ללשכה או לעולם לא לתקבל ללשכה.

דין מתמחה כדין עובד (תיקון מס' 7) תשל"א-1971 (תיקון מס' 37) תשע"ד-2014

41א. (א) דינו של מתמחה, לכל דבר וענין למעט החיקוקים המפורטים בתוספת, יהיה כדין עובדו שדל המאמן, ואם היה המאמן שכירו של אחר יראו את האחר כמעסיקו של המתמחה; סעיף זה אינו חל על חייל המתמחה בצבא-הגנה לישראל.

דין מתמחה – דיני העבודה חלים על העובד ועל המאמן. אם המאמן עצמו הוא שכיר אז המעביד של המתמחה המעסיק של המאמן. אבל יש דינים שלמרות שאתה עובד, שחלק מדיני העבודה לא חלים. יש רשימה בסוף החוק של דינים שאינם חלים על מתמחה.

למשל פיצויי פיטורים – לא חל. אתה מתמחה שנה אצל המאמן את לא זכאית לפיצויי פיטורים. אלה חוקים שלא חלים על מתמחה.

תחילת תוקף

113. תחילתו של חוק זה, פרט לסעיף 108, תהא כעבור תשעה חדשים לאחר קבלתו בכנסת.

(תיקון מס' 7) תשל"א-1971

תוספת

(סעיף 41א)

- (1) חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963;
- (2) חוק שירות התעסוקה, תשי"ט-1959;
- (3) חוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה), תשי"ט-1949;
- (4) חוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1959;
- (5) חוק שירות המדינה (משמעת), תשכ"ג-1963;
- (6) חוק שירות המדינה (גמלאות) [נוסח משולב], תשל"ל-1970;

(7) חוק שירות המדינה (סיווג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), תשי"ט-1959 ;

סירוב הלשכה לקבל חבר (תיקון מס' 31) תשס"ה-2005

44. (א) הלשכה רשאית, לאחר שנתנה למועמד הזדמנות לטעון טענותיו לפניו, שלא לקבלו כחבר הלשכה, על אף כשירותו –

(1) אם המועמד הורשע בעבירה פלילית שיש בה, בנסיבות הענין, משום קלון, והלשכה סבורה שלאור הרשעה זו אין הוא ראוי לשמש עורך דין ; - **העבירה פלילית צריכה להיות משום קלון והלשכה סבורה שאין הוא ראוי לשמש עו"ד.**

(2) אם נתגלו עובדות אחרות – בין על ידי פסק דין של בית דין משמעותי או על ידי התנגדות שהוגשה לפי סעיף 43, ובין בדרך אחרת – והלשכה סבורה שלאור עובדות אלה אין המועמד ראוי לשמש עורך דין ; - אם יש עובדה כל שהיא שבגללה הלשכה חושבת שאותו אדם לא ראוי להיות עו"ד, היא יכולה לא לקבל אותו כעו"ד על אף העובדה שהוא יכול להיות עו"ד. הביקורת כאן היא שראוי לפני שאדם מתחיל ללמוד הוא יכול לפנות ולשאול אם יש פסול כל שהוא לפני שאני מתחיל ללמוד.

(תיקון מס' 28) תשס"ב-2002

(3) (נמחקה).

ביטול חברות (תיקון מס' 31) תשס"ה-2005

47. בית דין משמעותי מחוזי רשאי לבטל רישומו של חבר הלשכה בפנקס החברים ולבטל חברותו בלשכה, אם הוכח בפניו שהרישום הושג במרמה ; על החלטת בית הדין המשמעותי לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיף 70.

מי שרשאי לא לקבל זאת הלשכה . אם מגלים שיש תרמית מי שרשאי לבטל זה בית הדין המשמעותי.

יש 4 עילות שבהם החברות פוקעת –

פקיעת חברות

48. חברותו של חבר הלשכה תפקע אם נתקיימה בו אחת מאלה :

(1) הודיע ללשכה בכתב על פרישתו ממנה ;

(תיקון מס' 31) תשס"ה-2005

(2) חדל להיות תושב ישראל ; המועד בו חדל חבר להיות תושב ישראל ייקבע על ידי הלשכה ; המועד בו חדל אדם להיות תושב ישראל, אם הלשכה חושבת שאותו אדם חדל להיות תושב ישראל היא תודיע לאדם שבגלל זה הוא לא חבר הלשכה.

(3) הוכרז פושט רגל ;

(4) נידון בבית דין משמעותי להוצאה מן הלשכה והעונש בוצע.

אם החברות פקעה איך תחזור להיות חבר לשכה?

חידוש חברות

51. מי שפרש מן הלשכה ומי שחברותו בלשכה פקעה מסיבה אחרת והסיבה בטלה, רשאי לבקש חידוש חברותו בלשכה ; על חידוש החברות יחולו הוראות הסעיפים 42 עד 47, בשינויים המחוייבים, ובלבד שהלשכה לא תסרב לחידוש החברות אלא על סמך הרשעה או עובדות שאירעו אחרי פקיעת החברות.

צריך לבקש מהלשכה להתקבל מחדש.

נניח שבית הדין מרשיע אדם והעונש הכי חמור היא הוצאה מהלשכה. מה דינו של אותו אדם? מי שנידון בהוצאה מהלשכה לא יבקש חידוש חברות לפני שעברו 10 שנים מהוצאתו.

סייג לחידוש חברות

52. על אף האמור בסעיף 51, מי שנידון להוצאה מן הלשכה לא יבקש חידוש חברותו לפני שעברו עשר שנים מהוצאתו, והלשכה רשאית, לפי שיקול דעתה, להסכים לחידוש החברות או לסרב לו.

אין הוצאה מהלשכה לצמיתות – בקשר לבקש חידוש חברות ומי שהוצא מהלשכה לא יכול לעשות זאת מלפני 10 שנים. אם אתה הוצאת מהלשכה – את לא חבר הלשכה. אם אתה רוצה שוב לחזור להיות בלשכה- אתה צריך לחכות 10 שנים מינימום לפני שאתה מגיש בקשה לחידוש ואז הלשכה רשאית לפי שק"ד להסכים ולסרב.

השעיה מהלשכה

שתי נסיבות בהם אדם יוצא מהלשכה:

השעיית חברות

49. חברותו של חבר הלשכה תושעה –

(תיקון מס' 26) תש"ס-2000 (תיקון מס' 31) תשס"ה-2005

(1) אם הוכרז בפסק דין פסול-דין מחמת מחלת נפש – כל עוד לא בוטל הפסק, או אם החליטה הלשכה, על סמך תעודה של פסיכיאטר מחוזי, כי הוא אינו מסוגל מחמת מחלת נפש לשמש כעורך דין – כל עוד לא בוטלה ההחלטה. – אם יבטלו את הפסק ויכריזו שהוא לא חולה נפש אז ההשעיה תסתיים.

(2) אם נידון בבית דין משמעתי להשעיה – למשך תקופת ההשעיה.

אם אתה יכול לפרוש מהלשכה באופן יזום, אדם יכול להשעות את עצמו מהלשכה – חברות מוגבלת :

חברות מוגבלת (תיקון מס' 3) תשכ"ג-1963 (תיקון מס' 26) תש"ס-2000

52. חבר הלשכה שאינו עוסק בעריכת דין – אם בכלל ואם כנציגו של היועץ המשפטי לממשלה – רשאי להודיע על כך ללשכה בכתב, ומשהודיע וכל עוד לא ביטל הודעתו, יחולו עליו הוראות חוק זה למעט הוראת סעיף 60 בשינויים אלה:

(1) לא יעשה פעולות שנתייחדו לפי חוק זה לעורכי דין, ואם עשה פעולה כזאת, דינו כאמור בסעיף 96 ;

(תיקון מס' 26) תש"ס-2000

(2) לא יבחר ולא ייבחר למוסדות הלשכה ולא יתמנה או ייבחר לתפקיד בה למעט לתפקיד נציג ציבור בוועדת האתיקה הארצית או בוועדת אתיקה מחוזית, לפי סעיף 18ב ;

(3) אינו חייב בדמי חבר ואגרות אחרות שהלשכה מטילה על חבריה.

אנשים שלא עוסקים במקצוע מסיבה זו או אחרת וחבל להם לשלם את דמי החבר אך, מצד שני אתה לא רוצה לפרוש אז סי' 52 ב מאפשר לך להודיע ללשכה שאתה רוצה להגביל את החברות, אתה עדיין נחשב לחבר אבל חבר מוגבל. מה דינו של חבר מוגבל?

-הוא לא יכול לעשות שום דבר שרק עורך דין יכול לעשות.

-הוא לא יכול להיבחר למוסדות הלשכה ולא לבחור

-הוא לא צריך לשלם דמי חבר.

מה קורה אם אדם מושהה, האם הוא יכול לשמש כראש הלשכה?

כתוב- הוא לא יכול להיבחר אבל לא כתוב שהוא לא יכול לשמש. למשל אדם נבחר לראש לשכה ואחרי שנבחר אז הוא מושהה. אם יש בחירות חדשות אז הוא לא יכול להתמודד שוב אבל לא כתוב במפורש שאם הוא מושהה הוא לא יכול לשמש בתפקידו שבו הוא כבר נבחר או התמנה. לא כתוב במפורשות שאדם לא יכול לשמש.. הסיכוי שביית המשפט ייתן לו להמשיך שואף לאפס אבל לא כתוב במפורש מה הדין.

איסור העסקה (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

59. עורך דין לא יעסיק במשרדו, (לא יעסיק אותו בכלל) בלי היתר מאת הלשכה, אדם שחברותו בלשכה הושעתה או שרישומו במרשם הותלה - בתקופת ההשעיה או ההתליה, לפי העניין, או אדם שהוצא מן הלשכה או שרישומו במרשם נמחק; לעניין זה, "מרשם" – כהגדרתו בסעיף 98א. **הרציונל = כדי להרחיק אותו מהמשרד שלא יגידו כן הוא רק מנקה פה ובסוף הוא ייתן עצות משפטיות לאנשים.**

הפעולות שרק עורך דין יכול לעשות אותם

ייחוד פעולות המקצוע

20. הפעולות המנויות להלן, לא יעשה אותן דרך עיסוק, או בתמורה אף שלא דרך עיסוק, אלא עורך דין; ואלה הפעולות:

(1) ייצוג אדם אחר וכל טיעון ופעולה אחרת בשמו לפני בתי משפט, בתי דין, בוררים וגופים ואנשים בעלי סמכות שיפוטית, או מעין שיפוטית;

(תיקון מס' 40) תשע"ז-2017

(2) ייצוג אדם אחר וכל פעולה אחרת בשמו לפני – רק עורך דין יכול לייצג אנשים בפניהם - משרד ההוצאה לפועל;

לשכת רישום הקרקעות;

הפקיד המוסמך לענין חוק בתים משותפים, תשי"ג-1952;

רשם החברות;

רשם השותפויות;

רשם האגודות השיתופיות;

רשם הפטנטים והמדגמים;

הרשם כהגדרתו בחוק העיצובים, התשע"ז-2017;

רשם סימני המסחר;

פקיד השומה ונציג מס ההכנסה לענין פקודת מס הכנסה;

המנהל לענין חוק מס שבח מקרקעין, תשי"ט-1949;

מנהל מס עזבון לענין חוק מס עזבון, תשי"ט-1949.

(3) עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר, לרבות ייצוג אדם אחר במשא ומתן משפטי לקראת עריכת מסמך כזה; - יש כאן קושי בעריכת מסמך משפטי. האם זה אומר שכל מי שעושה חוזה צריך להיות עו"ד? לא. הכוונה כאן להיבטים המשפטיים של המסמך ולא להיבטים המסחריים של המסמך. הכלל הוא – אדם לא יכול לערוך מסמך משפטי או לנהל מו"מ משפטי. נהוג להבחין בין מו"מ משפטי לבין מו"מ מסחרי – אם עושים מו"מ על מחיר ואספקה זה משהו אחד אבל אם עושים מו"מ על היקף האחריות למשל שניתנה, יכול להיות היקף משפטי למסמך.

(4) ייעוץ וחיווי דעת משפטיים. -רק עו"ד יכול לתת חיווי וייעוץ דעת משפטי.

מה קורה אם אדם שאיננו עו"ד עושה את אחד הדברים הנ"ל?

אם למשל מתמחה עושה דבר כזה שאסור לעשות ומותר לעשות רק לעו"ד, הלשכה יכולה להעמיד אותו לדין משמעתי. אם מתמחה נותן חוות דעת משפטית בהחלט מדובר כאן בעבירה משמעטית של אותו אדם.

ואם משהוא אחר שאיננו כפוף לכללי לשכת עורכי הדין?

הסגת גבול המקצוע (תיקון מס' 38) תשע"ו-2016

96. מי שאינו עורך דין ועושה פעולה שנתייחדה לפי חוק זה לעורכי דין, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין. – זאת סנקציה פלילית.

יש גם סנקציה אזרחית –

שליחת תביעת שכר (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

98. (א) לא יזדקק בית משפט לתביעת שכר בעד שירות שנתן מי שאינו עורך דין, במידה שהיה בו שירות שנתייחד לפי חוק זה לעורכי דין. – אם עשית פעולה כשלא היית עורך דין ועשית פעולה שרק עו"ד יכול לעשות, וביקשת כסף כמו שכר טרחה והלקוח לא שילם, אתה לא יכול לתבוע את הלקוח. אתה לא תקבל את הכסף.

(תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו לגבי עורך דין זר כהגדרתו בסעיף 98א כאילו היה עורך דין, בשינויים המחויבים.

אחד מקבוצות האנשים שמשגים את גבול המקצוע אלה מתווכים. למה? יש להם קונה יש מוכר – מתי הוא זכאי לפרנסתו? ברגע שחותמים.

פרק שלישי: תחום המקצוע וייחודו

20. הפעולות המנויות להלן, לא יעשה אותן דרך עיסוק, או בתמורה אף שלא דרך עיסוק, אלא עורך דין; ואלה הפעולות:

(1) ייצוג אדם אחר וכל טיעון ופעולה אחרת בשמו לפני בתי משפט, בתי דין, בוררים וגופים ואנשים בעלי סמכות שיפוטית, או מעין שיפוטית;

(2) ^{תיקון מס' 48 תשע"ז-2017} ייצוג אדם אחר וכל פעולה אחרת בשמו לפני – משרד ההוצאה לפועל;

לשכת רישום הקרקעות;

הפקיד המוסמך לענין חוק בתים משותפים, תשי"ג-1952;

רשם החברות;

רשם השותפויות;

רשם האגודות השיתופיות;

רשם הפטנטים והמדגמים;

הרשם כהגדרתו בחוק העיצובים, התשע"ז-2017;

רשם סימני המסחר;

פקיד השומה ונציג מס ההכנסה לענין פקודת מס הכנסה;

המנהל לענין חוק מס שבח מקרקעין, תשי"ט-1949;

מנהל מס עזבון לענין חוק מס עזבון, תשי"ט-1949.

(3) עריכת מסמכים בעלי אופי משפטי בשביל אדם אחר, לרבות ייצוג אדם אחר במשא ומתן משפטי לקראת עריכת מסמך כזה;

(4) ייעוץ וחיווי דעת משפטיים.

21. הוראות סעיף 20 אינן פוגעות באלה:

(1) סמכויותיהם של היועץ המשפטי לממשלה ונציגיו;

(2) ייצוג לפני בתי דין דתיים ולפני בתי דין צבאיים;

(3) ייצוג לפני בית משפט, בית דין, גוף או אדם אחר שהייצוג לפנייהם מוסדר בחיקוק, לרבות הוראות סעיף 236 לפקודת מס הכנסה;

(4) סמכויות של סוכן פטנטים לפי פקודת הפטנטים והמדגמים ולפי פקודת סימני המסחר, 1938;

(5) זכותם של רואי חשבון למלא תפקידים שהותרו להם על פי דין;

(6) ייצוג של ארגון עובדים או מעסיקים או של חבר בהם על ידי נציגו של ארגון כזה, בבוררות לעניני עבודה או בקשר להסכם עבודה;

(7) חיווי דעת משפטי על ידי אדם שנתבקש לכך על ידי עורך דין או על ידי רשות מרשויות המדינה;

(8) ^{תיקון מס' 48 תשע"ז-2017} ייצוג לפני בוררים כשאחד מבעלי הדין בבוררות הוא תושב חוץ או תאגיד הרשום בחוץ לארץ, על ידי תושב חוץ המוסמך לעריכת דין במדינה שהוא תושב בה.

54. ^{החובה כלפי הלקוח} במילון תפקידיו יפעל עורך דין לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות, ויעזור לבית המשפט לעשות משפט. ^{וכלפי בית המשפט}

96. מי שאינו עורך דין ועושה פעולה שנתייחדה לפי חוק זה לעורכי דין, דינו – קנס כאמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין.

97. (א) מי שמתחזה כעורך דין, ועורך דין העושה בתקופת השעייתו פעולה שנתייחדה לפי חוק זה לעורכי דין, דינו – **מאסר שנה או קנס כאמור בסעיף 61(א)(2)** לחוק העונשין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו לגבי עורך דין זר כהגדרתו בסעיף 98א כאילו היה עורך דין, בשינויים המחויבים.

שלילת 98ג ע"ש (א) לא יזדקק בית משפט לתביעת שכר בעד שירות שנתן מי שאינו עורך דין, במידה שהיה בו שירות (תיקון מס' 33) שנתייחד לפי חוק זה לעורכי דין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו לגבי עורך דין זר כהגדרתו בסעיף 98א כאילו היה עורך דין, בשינויים המחויבים. (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

14. (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל ענין אישי שלו, או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לו כלפי אחר או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת. ניגוד אינטרסים

(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו ענין.

(ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" - לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בענין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי ייעשה בידי אותו עורך דין.

(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

יום רביעי 07/01/2018

ניגוד אינטרסים

סעיף 48- **פקיעת חברות**

48. חברותו של חבר הלשכה תפקע אם נתקיימה בו אחת מאלה:

(1) הודיע ללשכה בכתב על פרישתו ממנה;

(תיקון מס' 31) תשס"ה-2005

(2) חדל להיות תושב ישראל; המועד בו חדל חבר להיות תושב ישראל ייקבע על ידי הלשכה;

(3) הוכרז פושט רגל;

(4) נידון בבית דין משמעתי להוצאה מן הלשכה והעונש בוצע.

סנקציה של פקיעה בעקבות אי תשלום דמי חבר- סעיף 193 מתייחס לאי תשלום דמי חברות לפיו, אם לא שולמו דמי חבר במשך 3 שנים ברציפות, הלכה שולחת מכתב דרישה לתשלום תוך 15 יום אחרת חברותו תפקע.

פעולות של רק עו"ד יכול לעשות מופיע בסעיף 20 לחוק.

הסגת גבול המקצוע-כאשר אדם שאיננו עו"ד עושה את הפעולות הללו מסתכן בסנקציה של עבירה פלילית סעיף 96-עבירה שדינה קנס. סעיף 98 אותו אדם לא יכול להגיש תביעה לקבלת שכר. בסעיף זה יש הערה ספצי' למתווכים אשר עוזר לצדדים לנסח מסמך משפטי הוא מוותר על דמי שלו.

סעיף 97- מתייחס למצב של התחזקות לעו"ד או למצב בו עו"ד מושע נותן שירות משפטי כרגיל. (כנ"ל אותו דין על עו"ד חברתו מוגבלת דינו כדין אדם שהתחזה).

סעיף 58- עו"ד לא יכול להיות שותף עם אדם שאינו עו"ד. (ניתן לזהות פגיעה בחופש העיסוק, ניסיון למנוע תחרות).

58. עורך דין לא יעסוק במקצועו בשותפות עם אדם שאינו עורך דין או עם אדם שאינו עורך דין זר כהגדרתו בסעיף 98א, ולא ישתף אדם כזה בהכנסותיו – אם ברטו ואם נטו – בתמורה לשירותים, סיוע או תועלת אחרת לעסקו. אולם רשאי עורך דין לשתף בהכנסותיו את בן הזוג, הצאצאים וההורים של שותפו, בהווה או בעבר, שנפטר בעודו חבר הלשכה או בעודו רשום במרשם כהגדרתו בסעיף 98א ושל עורך דין או של עורך דין זר שממנו רכש את עסקו.

חריגים - פעולות של עו"ד שאינם עורכי דין יכולים לעשות, סעיף 21
21. הוראות סעיף 20 אינן פוגעות באלה:

- (1) סמכויותיהם של היועץ המשפטי לממשלה ונציגיו;
- (2) ייצוג לפני בתי דין דתיים ולפני בתי דין צבאיים;
- (3) ייצוג לפני בית משפט, בית דין, גוף או אדם אחר שהייצוג לפניהם מוסדר בחיקוק, לרבות הוראות סעיף 236 לפקודת מס הכנסה;
- (4) סמכויות של סוכן פטנטים לפי פקודת הפטנטים והמדגמים ולפי פקודת סימני המסחר, 1938;
- (5) זכותם של רואי חשבון למלא תפקידים שהותרו להם על פי דין;
- (6) ייצוג של ארגון עובדים או מעסיקים או של חבר בהם על ידי נציגו של ארגון כזה, בבוררות לענייני עבודה או בקשר להסכם עבודה;
- (7) חיווי דעת משפטי על ידי אדם שנתבקש לכך על ידי עורך דין או על ידי רשות מרשויות המדינה;

1985- תשמ"ה-14 (תיקון מס' 14)

(8) ייצוג לפני בוררים כשאחד מבעלי הדין בבוררות הוא תושב חוץ או תאגיד הרשום בחוץ לארץ, על ידי תושב חוץ המוסמך לעריכת דין במדינה שהוא תושב בה.

סעיף 20 רישא: - "לא יעשה אותנו על דרך עיסוק או בתמורה אלא עו"ד": ההגדרה אינה חד משמעית לעניין מהו עיסוק שלא בתמורה. **מותר**

-סמכויות היועמ"ש ונציגיו גם אם אינם עורכי דין יכולים מה שעליהם לעשות מבחינת העבודה המשפטית.

-ייצוג בפני בתי דין דתיים או צבאיים- בבתי דין הללו יש טוענים שאינם עורכי דין.

- בהתאם לחיקוקים המאפשרים ייצוג בפני בתי דין. (236 סעיף לפקודת הכנסה- יועץ מס יכול לייצג לקוחות בפני פקיד השומה).

רשימה של מקצועות כגון, ייצוג בפני רשם פטנטים לעורך פטנטים, רואי חשבון- במס הכנסה או מיסוי מקרקעין וכ'.

-חוות דעת משפטי ע"י עורך דין או מרשויות המדינה.

כאשר מתמחה מכין חו"ד למאמנו הוא נותן חוות דעת משפטית לכן, באופן עקרוני אסור. לאור העובדה שזה לעו"ד או לרשויות המדינה במקרה כזה מותר.

בתהליך בוררות שמתקיים בארץ תושב צרפת יכול להביא עו"ד צרפתי אך, עו"ד צרפתי לא יכול לייצג בפני בית משפט בישראל.

עו"ד הוסמך בחו"ל אינו עו"ד לפני חוק לשכת עורכי הדין בארץ.

הוראות העוסקות בעו"ד זר סעיף 98א- 98ג:

עו"ד שהוסמך בחו"ל לבקש להירשם בישראל כעו"ד זר. עו"ד המוכר כעו"ד זר רשאי לתת יועץ משפטי בכל הנוגע לדין הזר.

נרשמים במרשם של עו"ד זרים סעיף 198- מי רשאי להירשם כעו"ד זר. עורכי דין זרים כפופים לכללי האתיקה וכללי הלשכה בארץ והחוק הישראלי כמובן.

מרשם עורכי דין זרים (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

198. (א) הלשכה תנהל מרשם שבו תרשום מבקש שמתקיימים לגביו כל אלה :

- (1) בידו רישיון תקף לעסוק בעריכת דין מחוץ לישראל ממדינה שדרישות ההשכלה וההכשרה למקצוע עריכת הדין והפיקוח המשמעותי בה מספקים, לדעת הלשכה ;
- (2) הוא שימש עורך דין או כיהן בתפקיד שיפוטי, מחוץ לישראל, במשך חמש שנים לפחות, בתקופה הסמוכה לבקשת הרישום ;
- (3) הוא עמד בבחינות שערכה הלשכה באתיקה מקצועית החלה על עורכי דין זרים ; בחינות כאמור ייערכו גם בשפה האנגלית ;
- (4) (א) הוא צירף אישור כי בידו אחת מהבטוחות המפורטות להלן (בסעיף זה – הבטוחות), לשם הבטחת פיצויו של מי שנפגע עקב מעשה או מחדל שלו, בנוגע לשירות משפטי בעניין דין זר שניתן, כולו או חלקו, בישראל :
  - (1) ערבות ;
  - (2) ביטוח ;
  - (3) פיקדון ;

(ב) שר האוצר, בהסכמת שר המשפטים, לאחר התייעצות עם הלשכה, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יקבע, בצו, הוראות לעניין הבטוחות, לרבות הוראות בדבר זהות המבטח, סכומי הבטוחות ופרטיהן ; הוראות אלו יכול שיהיו שונות לכל סוג של בטוחה.

(ב) הלשכה רשאית שלא לרשום במרשם מבקש אף שמתקיימים לגביו התנאים הקבועים בסעיף קטן (א), לאחר שניתנה לו הזדמנות לטעון את טענותיו לפניו, אם מתקיים לגביו אחד מאלה :

(1) הוא הורשע, בישראל או מחוץ לישראל, בעבירה פלילית או בעבירת משמעת, שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין הוא ראוי להיות רשום במרשם ; לעניין זה, יהיו אמות המידה שבהן תתחשב הלשכה לגבי הרשעה בעבירה פלילית מחוץ לישראל, אמות המידה הקבועות בדין לגבי הרשעה בישראל באותה עבירה, בשינויים המחויבים ;

(2) התגלו עובדות אחרות שבשלהן היא סבורה כי אין הוא ראוי להירשם במרשם.

(ג) לעניין סמכויותיה לפי סעיף זה, רשאית הלשכה לדרוש מהמבקש פרטים ואישורים אודות עניינים אלה :

- (1) עבירות פליליות או עבירות משמעת שהורשע בהן מחוץ לישראל ;
- (2) הליכים פליליים או הליכים משמעתיים המתקיימים נגדו מחוץ לישראל ;
- (3) פרטים על השכלתו והכשרתו המקצועית.

(ד) מדי שלוש שנים מיום רישומו במרשם, יציג עורך הדין הזר לפני הלשכה פרטים ואישורים, להנחת דעתה, כי בידו רישיון תקף לעסוק בעריכת דין מחוץ לישראל, וכי לא עבר כל עבירה פלילית או עבירת משמעת מחוץ לישראל, במהלך שלוש השנים האמורות ; לא הציג עורך הדין הזר פרטים ואישורים כאמור עד תום שישה חודשים מיום שחלפו שלוש שנים כאמור, רשאית הלשכה למחקו מהמרשם

עו"ד זר אינו עו"ד של הלשכה. הוא איננו עו"ד אלא מדובר מעמד מיוחד כאשר אותו עו"ד זר יכול לתת יועץ משפטי בדין הזר ועריכת מסמכים.

משרד עורכי דין בחו"ל שרוצים להקים סניף בישראל ולהעסיק עורכי דין זרים או עורכי דין ישראליים -**עולה בעיית השותפות**. שותפות לפי סעיף 58 אסורה.

הסדר מיוחד וקבע משרד עורכי דין בחוץ לארץ רשאי

להקים סניף בישראל.

משרד עורכי דין זר

מישהו רוצה לפתח סניף בישראל והוא רוצה להעסיק מישהו שיתן שירות בישראל, הוא יכול להיות בבעיה של שותפות. יכול להיות בעיה ברווח של ההכנסות. לפי סעיף 58 לחוק הנ"ל זה אסור! אם כולם זרים גם בעיה כי כללי האתיקה גם מביאה בעיה לפה. בעיקרון משרד עו"ד יכול לפתוח שלוחה בארץ או בחו"ל אבל אם יכולים לבצע רק עבודה משפטית שהוסמכו לכך, אם הם לא עברו את מבחני הלשכה ולא חברים בלשכה אם לא עו"ד והפעולה שלהם צריכה להיות רק מה שהוסמכו לכך.

שלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

98ט. (א) על אף ההוראות לפי חוק זה, משרד עורכי דין זר רשאי לקיים שלוחה בישראל, ובלבד שמתקיימים לגבי השלוחה כל אלה:

(1) מועסק בה עורך דין או עורך דין זר, אחד לפחות;

(2) לא מועסק בה, בלי היתר מאת הלשכה, עורך דין שחברותו בלשכה הושעתה – בתקופת ההשעיה, או עורך דין זר שרישומו במרשם הותלה – בתקופת ההתליה, וכן לא מועסק בה, בלי היתר מאת הלשכה, אדם שהוצא מן הלשכה או שרישומו נמחק מהמרשם.

(ב) הוראות סעיפים 59 עד 159 יחולו, בשינויים המחויבים, לעניין משרד עורכי דין זר שהוא תאגיד ומקיים שלוחה בישראל, בכל הנוגע לפעילותו המקצועית בישראל, כאילו היה חברת עורכי דין.

שמה של שלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

98י. שמה של שלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר יכול שיהיה כשמו של משרד עורכי הדין הזר, ובלבד שבכל מקום שבו מצוין שמה של השלוחה יצוין כי היא שלוחה של משרד עורכי דין זר וכן שמה של המדינה שבה נמצא מרכז פעילותו.

עיסוק של עורך דין או של עורך דין זר כחבר, כשותף או כשכיר בשלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

98יא. (א) על אף הוראות סעיפים 58 ו-59א, רשאי עורך דין או עורך דין זר לעסוק במקצועו בשלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר, כשותף או כחבר; ואולם עורך דין לא יהיה שותף או חבר במשרד עורכי הדין הזר כאמור, אם המשרד משתף בהכנסותיו את מי שאינו עורך דין או שאינו בעל רישיון לעסוק בעריכת דין מחוץ לישראל, ואם המשרד הוא תאגיד – גם אם יש לו הגבלה על אחריות בעלי המניות בו.

(ב) עורך דין או עורך דין זר רשאי לעסוק במקצועו בשלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר כשכיר; ואולם עורך דין לא יעסוק במקצועו כשכיר בשלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר שהוא תאגיד, אם לא כל חבריו הם עורכי דין או בעלי רישיון לעסוק בעריכת דין מחוץ לישראל, או אם יש למשרד הגבלה על אחריות החברים בו.

(ג) עורך דין או עורך דין זר לא יעסוק במקצועו כחבר, כשותף או כשכיר, בשלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר שנצטוו להפסיק את פעילותה בישראל לפי סעיף 98יב.

(ד) עורך דין או עורך דין זר לא יעסוק במקצועו כחבר במשרד עורכי דין זר אם הוא חבר בחברת עורכי דין, ולא יהיה עורך דין או עורך דין זר חבר ביותר ממשרד עורכי דין זר אחד.

הפסקת פעילות של שלוחה בישראל של משרד עורכי דין זר (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

98יב. (א) בית דין משמעותי רשאי, על פי בקשת קובל, להורות למשרד עורכי דין זר המקיים שלוחה בישראל שהפר הוראה מההוראות החלות עליו לפי פרק זה, או שעורך דין או עורך דין זר העוסק במקצועו כשותף, כחבר או כשכיר במשרד כאמור, הפר הוראות מההוראות החלות עליו לפי חוק זה, לתדול מההפרה.

(ב) מצא בית דין משמעתי כי משרד עורכי הדין הזר התמיד להפר את ההוראה או שלא פעל להפסיק את ההפרה, רשאי הוא להורות לו להפסיק את פעילותה של השלוחה שהוא מקיים בישראל, בתוך תקופה שיורה ולפרק זמן שלא יעלה על שלוש שנים.

(ג) הלשכה רשאית להודיע לרשות המוסמכת לפקח על עורכי דין במדינה שבה נמצא מרכז פעילותו של משרד עורכי דין זר המקיים שלוחה בישראל, על הוראה שניתנה לגביו לפי סעיף קטן (א) או (ב).

(ד) על החלטת בית דין משמעתי לפי סעיף זה יחולו הוראות הסעיפים 70 עד 72, בשינויים המחויבים.

כיום יש משרדי עו"ד שמאוגדים, ויש נטייה לעשות משרדי עו"ד כחברות וזאת מסיבת מס שאז יש הוזלה מאשר בשותפות. יש באופן עקרוני בעיה וזה בגלל שמי שנותן את השירות בחברה- זאת החברה ולה אין רישיון להיות עו"ד. ואם הלקוח מתקשר עם החברה ולכן החוק מסדיר את זה החל מסעיף 59 רבתי

הסדרות פעולות באמצעות חברה

59א. (א) עורך דין לא יעסוק במקצועו כחבר בחברת עורכי דין אלא אם נתקיימו אלה: החוק הזה אינו מעודכן והרבה פעמים שישנם דוגמאות שהסביבה המשפטית השתנתה ולא דאגו לעדכן אותו.

(תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

(1) החברה רשומה בישראל לפי פקודת החברות ואין לה כל הגבלה על אחריות בעלי המניות בה; בדרך כלל החברה בע"מ – בערבון מוגבל. אם עורך דין רוצה לעשות חברה הוא לא יכול להיות בעל חברה בערבון מוגבל.

(2) מטרת החברה, לפי תזכירה, הן האגדס של עורכי דין, פעולות עזר לעריכת דין, פעולות לניהול החברה ונכסיה ולהשקעת רווחיה ופעולות לוואי הדרושות לאלה, ונקבע בתזכיר ההתאגדות כי לא יהיו לחברה הסמכויות המפורטות בתוספת השניה לפקודת החברות; לפי תזכיר החברה היא יכולה לפעול רק במתן שירותים משפטיים. הבעיה בסעיף הזה כי כיום יש תקנון ולא תזכירים ולכן אין יכולת להגביל את החברה ומטרותיה מדובר במשהו אנרכניסטי בלבד.

(תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

(3) כל חברי החברה ומנהליה הם חברי הלשכה או עורכי דין זרים כהגדרתם בסעיף 98א. הדבר הכי חשוב בסעיף- זה מחזיר אותנו לעניין השותפות, אם יש בעל מניות בחברה שהוא לא עו"ד והוא לא עו"ד זה אז אסור לו מבחינת הדין המשמעתי לפעול באותה חברה

(ב) לא יעסוק עורך דין במקצועו כחבר ביותר מחברת עורכי דין אחת. עו"ד לא יהיה חבר ביותר מחברה אחת.

רותים לעשות את זה כמה שיותר דומה לשותפות גם אם מדובר בחברה

שם החברה (תיקון מס' 11) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

59ב. שם של חברת עורכי דין לא יכלול אלא שמם של חברי החברה. אי אפשר לרשום בשם החברה "חברת הייעוץ וכד' אלא השם של החברה יהיה בעלים החברה אזי שמות עו"ד שעובדים בה ובעלי המניות בה כמו בשותפות.

הגבלת שיתוף בהכנסות (תיקון מס' 11) תשל"ח-1978 (תיקון מס' 33) תשס"ט-2009

59. (א) חברת עורכי דין לא תשתף בהכנסותיה, על אף האמור בתזכירה, בתקנותיה או במסמך אחר, מי שאינו עורך דין או עורך דין זר, אולם רשאית היא לשתף בהכנסותיה את בן הזוג, הצאצאים וההורים של חבר, בהווה או בעבר, שנפטר בעודו חבר הלשכה או בעודו עורך דין זר כהגדרתו בסעיף 98א, או של עורך דין או עורך דין זר שהחברה רכשה את עסקו. המשך של סעיף 58 אי אפשר לשתף מי שאינו עו"ד וחבר בלשכה בהכנסות החברה

(ב) נפטר חבר או חדל להיות חבר הלשכה ולא הועבר חלקו בחברה, ירכשו חברי החברה תוך תקופה, בדרך, במועד ובתנאים שייקבעו בכללים. מי שנפטר או שהוא הוצא מהחברות בלשכה, מי שנשאר במשרד צריך לקנות את המניות של המשרד או להוריש לצאצאים שלו שהם עורכי דין. החוק לא מוכן לשתף ברווחי המשרד אם הוא לא עו"ד ואם הוא בעל מניות ומהין שותף במשרד אז החוק הולך לאורך כל הדרך עם המשרד. וזה מוסדר גם בדיני הירושה עניין הירושה של המניות. מי שנפטר יכול להיות שהוא עדין יהיה בה זכויות והחוק לא רוצה שהירושים לא יהיו בעלי קול ולכן החוק מסדיר זאת זכך שהם יכולים לקבל את הכסף מהמניות שנמכרו או מהרווחים אם הם עו"ד. הם יכולים להיות שותפים רק אם הם עורכי דין. אין שום מניה במשרד של עו"ד שאפשר להעביר למי שאינו עו"ד. גם מנהלי החברה צריכים להיות עורכי דין.

איסור השתתפות למי שהושעה (תיקון מס' 11) תשל"ח-1978

159. (א) חבר בחברת עורכי דין שהושעה מחברותו בלשכה לא יהיה זכאי לקבל בתקופת השעייתו כל תשלום מהחברה חוץ מתשלומים בעד שירות שניתן לפני שהושעה ולא כל חלק מרווחי החברה שהרוויחה בשעה שהיה מושעה כאמור, והחברה לא תשלם לו, או לאחר על פי הוראותיו או בשל זכויות החברות שלו, דבר שאינו זכאי לקבל לפי סעיף קטן זה. אם אדם הושעה הוא לא יכול לעבוד בחברה כי הוא הורשע, הוא גם לא זכאי לקבל את הרווחים בתקופת ההשעיה. לא רק השעיה מפעילות אלא גם ברווחים.

(ב) חבר בחברת עורכי דין שהושעה מחברותו בלשכה לא יפעיל כל זכות או סמכות שיש לו כחבר בחברה או ממנהל או כפקיד החברה, כל זמן שהוא מושעה כאמור, והחברה לא תפעל על פי הוראה כאמור.

למדנו הרבה על הטכניקה של המקצוע, דברנו על המסגרת המשמעתית מבחינה טכנית שהיא אינה הדינים עצמם אלא מבינה טכני. איך מתקבלים ללשכה, פעולות של עו"ד והחריגים לכך וחברות ללשכה.

הדינים המהותיים שחלים על עו"ד (ההוראות הספציפיות) המסדירים את פעולותיו.

החובה העיקרית של עו"ד היא חובת הנאמנות **סעיף 54 לחוק** – למה צריך את הסעיף? ברור שמשמע שעו"ד יפעל לטובת הלקוח, למה צריך את הסעיף הזה למה כללי עו"ד לא מספיקים?

החובה כלפי הלקוח וכלפי בית המשפט

54. במילוי תפקידיו יפעל עורך דין לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות, ויעזור לבית המשפט לעשות משפט.

נאמנות אומרת "אדם לאדם מלאך" אתה צריך לפעול לטובת הלקוח. יש חוזה בין עו"ד לקוח, סעיף 54 הוא קונגטי, איך יכול להיות שאין לקוח בין עו"ד ללקוח? אם ילד צריך עו"ד ההורים לוקחים עו"ד ואז יש חוזה בין ההורים לעו"ד לא הילד ועו"ד. עו"ד הוא חייב חובת נאמנות כלפי הילד כי לקחו את שירות של עו"ד לטובת הילד וזה לא דווקא ההורים שהעסיקו אותו. אם עו"ד חושב שטובת הילד היא X למרות שזה מנוגד למה שההורים רוצים עו"ד יעשה X ולא Y לפי מה שההורים רוצים. עו"ד בא לטובת הילד בלבד. **הסעיף בעצם מדבר על כך שעורך הדין יהיה לטובת שילוחו בלבד!!**

- מקרים אחרים שהלקוח הוא לא בעל החוזה- חברת ביטוח שגם נותנות שירות משפטי, הרבה חוזים ופוליסות אם נתבעת בקשר לתאונת דרכים שעשית אז הפוליסה אומרת שאתה תקבל ייעוץ משפטי וייצוג. החוזה הוא בין עו"ד ללקוח אבל מי שמשלם זאת החברה. עו"ד יהיה חייב את הטובה למבוטח ולא לחברת הביטוח.
- סנגוריה הציבורית- עובדי מדינה, החוזה בין עורכי הדין לבין המדינה, ולא בינם לבין הלקוח שלהם.
- מינוי של בית משפט- בית המשפט ממנה מישוהו שייצג את אותו האדם, יש פה מקרה של ייצוג בלי חוזה, ועדין הוא יהיה חייב לטובת הלקוח למרות שאין חובה חוזית יש חובה לפעול לטובת הלקוח בלבד מכוח סעיף 54 גם אם זה בניגוד לאינטרסים של בעל החוזה שמעסיק את עורך הדין. המעסיק אומרת משהו ואני לא מחויב אליו אלא ללקוח.

הדבר בא באופן מפורש בחוק הסנגוריה הציבורית -עולה השאלה מה קורה אם יש סטירה בין החובה שלו בין עובד מדינה לבין היותו עורך דין לטובת הלקוח, הוא כפוף להוראות המדינה וגם הוראות של לשכת עורך דין. מה קורה אם יש טירה?

דוגמא לסטירה - חובה שלי כלפי הלקוח סוטר את החובה שלי למדינה וההפך. עו"ד דוד מנר שהיה פעם המייצג של עמוס ברנס למשפט חוזר הוא סיפר שבעקבות ההחלטה של לא להעמיד אותו לדין פעם שניה, הפרקליטות יצאה בהצהרה שהיא לא זכאי וכד'. עורך דין וינר אמרה שהוא צריך להגיב אבל הוא בתור עובד מדינה לא יכול להתראיין בתקשורת ללא אישור הממונים. הוא לא יכול היה לעשות את זה והוא בכל זאת החליט לעשות את זה כי זה לטובת הלקוח גם אם זה נוגד את העבודה שלו. **היה ברור שמותר לו לעשות את זה לטובת הלקוח. סעיף 15(ב)** מסדיר את זה שאם יש סטירה וניגוד בין עובד ציבורי שעובד בסנגוריה ומייצג את הלקוח שלו לבין עובד מדינה שעובד בה, חובותיו כלפי הלקוח שלו גוברות על היותו עובד מדינה. אתה אמור לייצג את הלקוח גם בניגוד למה שבעל החוזה המעסיק שלך אומר לך.

חוק הסנגוריה הציבורית - נאמנות ללקוח

15. (א) במילוי תפקידו יפעל סניגור ציבורי כעורך דין לטובת לקוחו, בנאמנות ובמסירות, ויחולו עליו כללי האתיקה החלים על עורך דין המייצג לקוח.

(ב) מקום שיש ניגוד בין חובות סניגור ציבורי שהוא עובד לשכת הסנגוריה הציבורית כלפי לקוחו לבין חובותיו כעובד מדינה – חובותיו כלפי לקוחו גוברות על חובותיו כעובד מדינה.

הסעיף שם את האינטרס של הלקוח בראשונה ואת טובתו. מי שקובע את טובת הלקוח הוא עורך הדין מה זה טובת הלקוח, מה ניראה לו שזה לטובת הלקוח. יש על זה פסיקה זה במיוחד כאשר התיק מתנהל בבית המשפט ומי שאחראי על הניהול הוא עו"ד ולא הלקוח.

פרשת וויטמן נגד הדרת - אין שום חובה מוטלת על סנגור לטעון טענות או לשאול שאלות אשר לקוחו דורש ממנו או מורה אותו לטעון או לשאול" נהפוך הוא" החובה המוטלת על הסנגור היא לשאול דעתו שלו(של הלקוח) ואסור לו לדחות שיקול דעתו שלו מפני רצונו או הוראותיו של לקוחו" "סנגור הנוהג בניגוד לדעתו השקולה (של עו"ד) אל מפני שלקוחו דורש זאת ממנו מפר חובתו כלפי לקוחו. זה אומר שהלקוח יכול להגיד מה הוא חושב, אתה לא צריך ולא חייב ולפעמים אסור לך להקשיב לו.

ס' 14 (א) וס' 54 והקשר ביניהם :

*** למה צריכים את ס' 14 (א)? אם עו"ד נמצא בתוך מצב של ניגוד עניינים, הוא לא פועל לטובת הלקוח בגלל העניין שלו יש פה הפרה של ס' 54. לעומת זאת, אם הוא פעל רק לטובת הלקוח אז מה אכפת לי שהוא היה במצב של ניגוד עניינים? תשובה אחת אפשרית היא להוכיח אם הוא באמת פעל לטובת הלקוח או לא? לא תמיד ברור ואפשר להוכיח האם הוא פעל לטובת הלקוח או לא? אם יש חשש שהוא פעל שלא לטובת הלקוח, הרבה יותר קל להוכיח את ס' 14 (א) מאשר את ס' 54. תחולת ס' 54 מצומצם יותר. תמיד 54 גובר על ס' 14 כי טובת הלקוח יותר חשובה. את ס' 54 יותר קשה להוכיח. הרבה יותר קל להוכיח את ס' 14 (א). מבחינה מהותית זה ס' 54 זה הדבר היחיד שמעניין אותנו מבחינת חובת הנאמנות. ס' 54 זאת החובה המהותית. 14 (א) זאת הגדר מסבב. אל תתקרב למצב שאולי תפר את ס' 54. נגיד עו"ד היה במצב של ניגוד עניינים והוא מוכיח שפעל לטובת הלקוח – עשה הכל לטובת

הלקוח ונטש את כל האינטרסים שלו. - אפשר להאשים אותו בס' 14 (א) אבל לא ניתן להרשיע אותו בס' 54. אבל אם הוא לא פעל לטובת הלקוח וגם פעל בניגוד לעניינים – אפשר להאשים אותו גם בשל זה וגם בשל זה. אפשר להרשיע מי שהוא שגם אם פעלת לא לטובת הלקוח לא בגלל ניגוד עניינים אולי סתם בגלל עצלנות – יורשע בס' 54. אפשר להרשיע בגין אחד מהם ואפשר להרשיעם בגין שניהם.

האם כאשר אנחנו בוחנים את ס' 14 (א) – מדובר במבחנים אובייקטיביים או סובייקטיביים? אם יש חשש זה בדר"כ מצביע על אובייקטיבי. בגדול מדובר כאן במבחן אובייקטיבי אבל יש אלמנטים סובייקטיביים שנמצאים. אם עו"ד התבקש לייצג אדם שהואשם בעונש והעו"ד עצמו עבר פגיעה מינית בעברו ויש לו רתיעה מזה. אובייקטיבית אין פה שום דבר ומבחינה סובייקטיבית יש חשש שאולי בגלל התחושות שלו הוא לא יוכל לספק לאדם את מה שנדרש ולייצג אותו כראוי.

-קשיי הוכחה

-תחושה של צדק, תדמית

-מניעת נזק מראש

ניגוד אינטרסים

14. (א) לא ייצג עורך דין לקוח, לא יקבל על עצמו לייצגו ולא ימשיך בייצוגו, אם קיים חשש שלא יוכל למלא את חובתו המקצועית כלפיו, בשל ענין אישי שלו, (מה הכוונה? המקרה המובהק הוא שיש לי אינטרס או זכות בנכס מסוים ואם הלקוח יזכה או ינצח, הזכויות שלי יושפעו מזה. למשל בעל מניות בחברה מסוימת אני לא יכול להציג משהוא מטעם החברה כי אני אפגע אם הלקוח יזכה. ואם אני לא בעל מהותי מה קורה אז? אני קניתי כמה מניות בבורסה, קניתי מניות של איזו חברת ביטוח. והלקוח רוצה לתבוע את חברת הביטוח האם יש לי ניגוד אינטרסים? הדרישה היא לא רק ניגוד עניינים אלא שיש חשש!! האם יש חשש שלא אפעל לטובת הלקוח כי יש לי השפעה למרות שמזערית? ! ההשפעה עלי של אותו תיק זאת השפעה מזערית. אם הוא יבקש לפרק את החברה אז אולי זה באמת ניגוד אינטרסים. נניח בעל ואישה הם שניהם עורכי דין. כל אחד מייצג צד אחד בסכסוך, זה לא תקין!! אולי כל אחד ישפיע על השני או הבעל מש רוצה שאשתו תצליח אז אני לא אתנהל טוב בתיק. עוד דוגי- ידיד טוב שלי הוא ישמש עד לצד השני – האם יש בעיה? אם אני צריך לחקור אותו חקירה שכנגד ואני צריך להוכיח שהוא משקר.. יכול להיות שמי שהוא אחר יחקור אותו. אותו אני לא יכול לחקור אבל אולי משהוא אחר יוכל לחקור. בשאר התיק אולי אני יכול להמשיך לדון בתיק. נניח עו"ד עלול להיפגע כתוצאה מהלכה שתצא לטובת הלקוח? השאלה היא מה מידת הפגיעה. נניח אני מייצג אישה בהליכי גירושין ואני רוצה לטעון טיעונים לטובת האישה. אז נכון שבמידה ואתגרש בעתיד יכול להיות זה יפגע בי. אבל אם אני בעצמי בהליכי גירושין אז כן יש חשש, כי אז אני לא ארצה שההלכה תיקבע כי אז זה ישפיע על הגירושין האישיים שלי.) או בשל התחייבות או חובת נאמנות שיש לן כלפי אחר (מי זה האחר? מקרה קלאסי הכוונה ללקוח ויכול להיות שזה משהוא שהוא לא לקוח למשל כלפי המעביד שלי. אם אני דירקטור בחברה יש לי חובת נאמנות לחברה. איך התחייבות שלי כלפי אחד פוגע בשני? אם אחד מנצח והשני מפסיד אז אי אפשר. נניח אני מייצג לקוח מסוים ואני רוצה לרשום פטנט על שמו ולקוח שני אומר שזה הפטנט שלו. נניח אני מייצג שני לקוחות נפרדים והם לא מכירים אחד את השני ובתיק אחד אני טוען טיעון אחד ובמקרה אחר אני טוען טיעון נפרד ואחר. יש בעיה עם זה? רוב הסיכויים שאם בתיק אחד כשאני מנסח את הטענות אני אשקול איך זה ישפיע על התיק השני, אני אשקול אינטרסים של לקוח אחד מול לקוח שני וזה כבר מצב לא טוב. אם יש נסיבות שונות אני גם אנסה להשפיע על התיק ..) או בשל עומס עבודה או בשל סיבה דומה אחרת. האם אפשר לייצג שני נאשמים באותו תיק? יתרונות – קשה לתביעה לסכסך בין הנאשמים אם שניהם מיוצגים על ידי אותו עו"ד. חיסרון – אני אצטרך להעדיף אינטרס של מי אני מעדיף. כי מה שטוב לאחד לא תמיד יהיה טוב לשני. איך זה בא ליד ביטוי בפס"ד בשיור – באותה פרשה בערעור לעליון, הגב' בשיר טענה טיעונים מהותיים וגם טיעונים דיוניים. המהותיים שלה היו – כורח – נאלצה, לא הייתה לה ברירה, ס' 300 א, העדר קש"ס, העדר כוונה להמית. דיוני – ניגוד עניינים. השופטים – על הכורח אמרו לה שהייתה לה אפשרות לברוח. לעניין ס' 300 א – לא תהיה לה הפחתה בעונש כי הפעולה הייתה מכוונת והיא פעלה בצורה מלאה. לגבי היעדר קש"ס שלא הוכח שהיא זאת שהרגה אותן. היא טענה שעו"ד שלה היה בניגוד עניינים והיא ביקשה לבטל את ההרשעה. היא אמרה שאם ההגנה שלה הייתה פגומה לא יתכן מצב כזה. בית המשפט העליון הבחין בין שני דברים – הגנה רשלנית לעומת ניגוד עניינים. ניגוד עניינים – מצב בו הוא צריך לשקול את האינטרסים של אחת הנאשמות מול האינטרס של הנאשם השני. ייצוג רשלני – יכול להיות שפשוט לא היה עו"ד טוב. הוא לא עשה עבודה טובה. למה זה משנה? ייצוג רשלני זה לא מבטל הרשעה. אם יש כאן ניגוד עניינים זה פוגם בכל ההליך כולו. היא טענה שהניגוד עניינים שלה גרם לפגם. השופטים טענו שאין כאן סיבה לבטל את ההרשעה כי צריך להוכיח שהניגוד עניינים גרם בפועל לפגם בייצוג. במקרה הזה ששלוש הנאשמות הלכו באותו קו בלהפיל הכל על הדודה, רצו להטיל

את האחריות על הדוד והדודה. אם כל אחת הייתה מפילה את זה אחת על השנייה זה היה משו אחר אבל פה כולן טענו נגד הדודה. לכן אין כאן ניגוד עניינים ביניהן וכמובן שההגנה לא הושפעה מניגוד העניינים. גב' בשיר – היא טענה שהיא קיבלה את ההנחיות, היא הייתה במצב מיוחד.

מה אחת הסיבות שאסור שעו"ד יהיה בניגוד עניינים? צריך את ס' 14 (א) כי קשה להוכיח. האם ניתן להפחית עונש מס' 300 א? הש' קדמי- "במקום לעשות מאמץ לעזוב את המקום או לפחות להסתפק בסיוע למראית עין בלבד השלימה ביעילות את מעשה המתה אשר החל בו הדוד". לכן אין כאן מקום להפחית את העונש. מה הכוונה לסיוע למראית עין בלבד? אין ספק שהוא משווה אותה לאחיות שלה. את נכנסת ועשית את כל מה שעשית. היא עונה על כך שהאיום עליה היה יותר משמעותי. זה מראה עד כמה היה ניגוד עניינים מוסווה אבל מאחורי הקלעים הייתה השוואה בין מה שהיא עשתה לבין מה שהאחיות עשו. בית המשפט אמר – שורה תחתונה – האם יש איסור גורף לייצג שני נאשמים באותו תיק? לא. מתי הוא כן יכול? כאשר שני הנאשמים נוקטים באותו קו הגנה אז עו"ד יכול לייצג את שניהם. אבל הדבר הזה יכול לגרום לבעיות, יש עורכי דין שלא יעשו את זה. ולא יקחו על עצמם שני נאשמים כי תמיד לאורך הדרך יש בעיה של ניגוד עניינים.

(ב) לא ייצג עורך דין צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים באותו ענין.

(ג) בעניין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו ענין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לעניין הוראה זו, "לקוח קבוע" - לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.

(ד) הוראות סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בעניין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי ייעשה בידי אותו עורך דין.

(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם ענין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות הענין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

נחזור על פס"ד בשיר - ונראה כיצד מיישמים הלכה למעשה:

הפסק דין עסק בשאלה מתי אפשר לבטל הרשאה לאור העובדה כי העו"ד היה בניגוד עניינים:

2 תנאים:

- א'. אכן התקיים ניגוד עניינים
ב'. ההגנה הושפעה מאותו ניגוד עניינים

גם אם לא הוכח כי ניגוד העניינים השפיע על ההגנה, עצם הימצאות בניגוד עניינים מראה כי אותו עו"ד לא פעל כשורה.

בית משפט עליון: קבע כי עו"ד באופן עקרוני רשאי לייצג שני נאשמים, אין איסור גורף.

המצב הבעייתי: כאשר הלקוחות הינם מנוגדים אחד לשני (אחד מאשים את השני) כל עוד לגבי שני הלקוחות נוקטים באותו קו הגנה ניתן לייצג את שניהם.

נניח: ששני לקוחות משתפים פעולה אחד עם השני ולא מאשמים אחד את השני, אין זה מספיק על מנת לייצג את שניהם. עו"ד צריך לאורך כל הדרך להיות זהיר וער למצב של ניגוד עניינים כי גם אם איננו קיים בהתחלה יכול להיווצר בהמשך. (שינוי גרסה יכול להוביל למצב של ניגוד עניינים).

נניח שהתובע מגיע לעו"ד ואומר כי הוא רוצה שאחד מהמיוצגים שלו יהפוך לעד מדינה, במקרה כזה העו"ד צריך להתפטר. הוא לא יכול להציע לאי להיות עד מדינה כי הנוגד את האינטרסים של ב'.

רבים מציעים כי גם אם מתחילה ניתן לייצג את שני הנאשמים עדיף מלכתחילה לא להיכנס למצב שעלול להיות מצב של ניגוד עניינים.

כמובן ששאלה דומה יכולה להתעורר גם במשפט האזרחי אין פסיקה שעוסקת בזה אך, לדעת המרצה אותם דינים צריכים לחול גם במשפט האזרחי. אותם נתבעים נוקטים באותו קו הגנה ולטענתם התובע לא זכאי לפיצוי העו"ד כן יכול לייצג אותם.

לסיכום :

סעיף 14(א) :

-אינטרס אישי

-התייחסות כלפי אחר.

עומס עבודה- אסור לקבל את התיק אם יש חשש שלא תוכל לתת את מלוא תשומת הלב ללקוח.

סיבה דומה אחרת- חוסר במומחיות נניח, אני עו"ד בנזיקין ולוקח תיקים בתחומים אחרים בהם אני לא מתמצא.

סעיף 14 (ב) - ייצוג בעלי אינטרסים מנוגדים באותו עניין.

על פניו סעיף קטן ב' הינו חלק מ-14(א), אם לשני הלקוחות שלי יש אינטרסים מנוגדים זה למעשה חלק מ-14(א).

שאלה- מדוע אנו זקוקים גם לסעיף 14(א) וסעיף 14(ב) :

14(א)- "קיים חשש שלא יוכל למלא את חובותיו המקצועיות" החלק הנ"ל אינו נאמר ב-14(א).

14(ב)- אין התייחסות לעו"ד עצמו.

אם קיים ניגוד אינטרסים בין לקוחות הדבר אינו מעלה חשש, מתקיימת הפרה של 14(ב) ולא 14(א).

מזה משנה אם אסור לי לפי ס' 14(א) או לפי ס' 14(ב)? מזה משנה לי איפה זה נופל?!

ס' 14(ד) לכללי האתיקה- "הוראות ס' קטנים (ב) ו-(ג) לא יחולו על עריכת הסכם ועל טיפול בעניין שהצדדים הסכימו, בכתב, כי ייעשה בידי אותו עו"ד".

אומר שס' 14(ב) הוא ס' שניתן להתנות עליו. כלומר, אם יש צדדים בעלי אינטרסים מנוגדים לאותו עניין והעניין נכנס רק לס' 14(ב)- אז אני צריך לידע אותם ולבקש את הסכמתם ואם הם הסכימו אני יכול לייצג את שניהם. **על ס' 14(א) אי אפשר להתנות,** גם אם הלקוחות רוצים ומסכימים. אז אם עו"ד מגלה שיש חשש כזה הוא צריך להגיד ללקוחות שהוא לא יכול לייצג, או אם דבר כזה מתגלה במהלך ייצוג הוא צריך להגיד שהוא מפסיק את הייצוג.

מקרה של שוכר ומשכיר : לא דוגמא טובה. יש ניגוד אינטרסים למשכיר ושוכר יש אינטרסים מנוגדים, שניהם מגיעים לעו"ד ואומרים שהם סיכמו ביניהם את התנאים לרבות המחיר. האם יכול להיות שעו"ד יכול להיות נאמן לשני הצדדים? נראה כי תמיד יהיה חשש, יש דברים שבחווה שבאים להגן על האינטרסים של המשכיר ויש אינטרסים שנוגעים לרצונות של השוכר. הבעיה שגם כן, עו"ד יכול להפקיר אינטרס ש אחד בשביל אינטרס של אחר.

דוגמא טובה- שסעיף 14(ב) אך אין חשש לכן-14(א) לא חל: בתחום העסקים- נגיד יש 2 אנשים שרוצים להקים יחד חברה, כל אחד 50% מכמות המניות, הם מגיעים לעו"ד ומבקשים ממנו לנסח את החוזה. יש הרבה סוגיות שעלות במסגרת הקמת חברה, פירוק חברה, אחריות וכו'. במקרה כזה, נגיד העו"ד מציג להם את הדרכים לפירוק חברה מסביר מה היתרונות והחסרונות של כל אחד.

תמיד נשאל את עצמינו האם יתכן מצב שעו"ד צריך לשקול אינטרס של ב' על חשבון אינטרס של א'?

סעיף 14(ד) מאפשר להתנות על סעיף קטן ב'. 14(ב) הינו סעיף דיספוזיטיבי לעומתו, לא ניתן להתנות על סעיף 14(א) גם אם יש הסכמת הצדדים.

סעיף 14(ג) (ג) (ג) בענין שצד בו לקוח קבוע של עורך הדין לא ייצג עורך דין צד אחר, גם אם באותו עניין אין עורך הדין מייצג את הלקוח הקבוע; לענין הוראה זו, "לקוח קבוע" - לקוח שעורך הדין נותן לו שירותים דרך קבע.

כאן בכלל לא בודקים אינטרסים מנוגדים עצם העובדה כי אני מייצג לקוח קבוע אני לא אפעל כנגדו גם אם לא

מדובר באותו תיק. יש חשש כלפי הלקוח החדש כי אני עלול לא לפעול במלוא המרץ כנגד הלקוח הקבוע שלי. אם הלקוח הקבוע שלי יחד עם לקוח מזדמן שניהם נתבעים אני לא יכול לייצג את אותו לקוח מזדמן כי הוא צד לאותו עניין.

לקוח קבוע- מי שמקבל ממני שירותים בדרך כלל.

סעיף 14(ד) מאפשר להתנות על סעיף 14(ג).

תמיד לזכור את 14(א) הגובר על הכל ולא ניתן להתנות עליו באמצעות הסכמה.

14(ה)-תחימת הייצוג:

(ה) עורך דין ולקוחו רשאים להסכים, בכתב, לתחום את השירות המקצועי אשר יתן עורך הדין ללקוח, כדי למנוע התנגשות עם ייצוג לקוח אחר או עם עניין או עם חובה אחרת של עורך הדין, בתנאי שצמצום השירות הינו סביר בנסיבות העניין ואינו פוגע בחובת הנאמנות של עורך הדין ללקוחותיו.

מאפשר מניעת של סעיפים ע"י תחום ייצוג. התחימת הייצוג לא מונעת את סעיף (ב) לכן, הסעיף הזה לא מתאים לסעיף קטן (ב) ולא סעיף קטן (ג).

מתייח לסעיף 14(א) אם אתה יכול למנוע את החשש ע"י תחימת ייצוג. הגבלת הייצוג על מנת שלא תהיה בעיה.

דוגמא: נניח ששני אנשים רבים על הבעלות פטנט, לצדדים יש אינטרסים מנוגדים, איני יכול לייצג את שניהם- אחד נגד השני. לפתע, מגלים שיש אדם שלישי שמפר את הפטנט, למרות ששני הצדדים רבים אך, לשניהם יש אינטרס מסוים למנוע את הפרת הפטנט. הם רוצים לתבוע אותו ביחד, במקרה כזה אין ניגוד עיניים. עו"ד תחום את הייצוג בקשר לתביעה נגד צד ג' אני מייצג את שניהם. עצם תחימת הייצוג מנעתי את החשש.

לסיכום: סעיף 14 הינו סעיף מרכזי בעניין ניגוד עיניים.

כללי לשכת עורכי הדין (ייצוג בעסקאות בדירות), תשל"ז-1977*

ייצוג אסור ברכישה

2. בעסקה לרכישת דירה מאת קבלן, לרבות רכישת זכויות בה, לא ייצג אותו עורך דין את הקבלן ואת הרוכש, אלא לפי הוראות סעיף 5.

הייצוג מותר ברישום

5. (א) עורך דין המייצג את הקבלן רשאי לטפל בביצוע רישום הרכישה, ויפעל בעניין

זה מתוך נאמנות לקבלן ולרוכש גם יחד.

(ב) עורך דין המייצג את הקבלן רשאי לקבל מן הרוכש את שכרו בעד הטיפול ברישום הרכישה.

השוואה לכללי אתיקה מקצועית:

סעיף 14(א) (ב) (ג) הינם מקבילים לסעיף 2 חוק ייצוג בעסקאות בדירות.

14(ה) מקביל לסעיף 5(א).

5(ב) יוצר אשליה בעיניו של הקונה הרואה בעו"ד כמייצג אותו כאשר בפועל שכר טרחה משולם בלבד על רישום.

הכללים הללו חלים על עוד שמייצג קבלן המוכר דירות:

קבלן-אדם המוכר דירה או מחכיר דירה שבנה בעצמו.

הכללים אינה חלים על קבלן שבונה בניין משרדים.

(בחוק כתוב דירות!! לא נמכר).

במקרה של בניין משרדים העו"ד לא יכול לייצג את הרוכש משרד מכוח סעיף 14(א) לכללי אתיקה.

לסיכום, המפתח לניגוד עניינים יש לשאול את השאלה: האם יתכן מצב בו עו"ד ישקול את אינטרס של לקוח מול האינטרס שלו אישית אל מול אינטרס של משהו אחר לו הוא מחויב. **תשובה היא כן אסור יהיה על עו"ד לקבל את הייצוג.**

סעיף 54- חובה על העו"ד לפעול בנאמנות ומסירות.

חובות נוספות הכללות בחובת הנאמנות: החובה של העו"ד כלפי לקוח לשעבר. מצד אחד מדובר בלקוח לשעבר מצד שני, יש חובה נמשכת כלפי לקוח לשעבר.

הסעיף העיקרי הינו סעיף 16:

איסור על טיפול נגד לקוח

16. (א) עורך דין לא יטפל נגד לקוח –

(1) בעניין או בקשר לעניין שטיפל בו למען אותו לקוח;

(2) בעניין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל עורך הדין מאותו לקוח או מטעמו.

(ב) הועד המחוזי, או מי שהוא הסמיכו לכך, רשאי להחליט, לפי פניית עורך דין, כי מתן חוות דעת או קיום התייעצות גרידא, או פעולה במקרה פלוני, לא היה בהם משום טיפול בעניין למען לקוח, או כי מידע מסויים אין לו זיקה של ממש לעניין, או כי אין במידע שהתקבל כדי למנוע מעורך הדין לטפל בעניין, ובלבד שהחלטה כאמור תינתן לפני שעורך הדין יקבל על עצמו את הטיפול בעניין האמור.

אם באותו עניין או בהקשר של אותו עניין. עו"ד לא יכול לפעול כנגד לקוחו לשעבר באותו עניין.

- לא רק עניין שטפלתי בו אלא גם עניין שיש לו נגיעה לאותו עניין שטיפלתי בו.

בתי המשפט פירשו את הסעיפים ביד רחבה:

"נגיעה של ממש" - פס"ד מנחה פרשת קובלר (1991)- אדם חשש כי מישהו אחר שעושה פעולות בחשבונו שלא ברשותו, הוא ביקש מעו"ד קובלר שיבדוק את חשבונו. העו"ד בדק את החשבון נראה כי הכל תקין. לאחר מכן, הלקוח הוכרז פסול דין הנאמן בדק את ענייניו וגילה כי הוא נתן הלוואה למישהו ואותה הלוואה לא הוחזרה. הוגשה התביעה כנגד הלווה קובלר בא לייצג את הלווה כנגד התביעה של הלקוח שלו לשעבר הוא בדק את חשבון הבנק. העמידו את עו"ד קובלר לדין משמעת על הפרת סעיף 16. קובלר טען כי לא מדובר באותו עניין. מה שהסתבר שהלווה ניתנה שהעו"ד קובלר בדק- זה הדבר היחידי שמקשר בין מהקרים. בית המשפט העליון קבע **די בכך שיש נגיעה כזו, כי הכסף הגיע מאותו חשבון שעו"ד בדק על מנת להגיע כי מדובר באותו עניין. אותו עניין לאו דווקא אותו הליך. עובדה רלוונטית משותפת לשני מקרים על מנת להגיד שמדובר באותו עניין.**

כל מה שנאמר על חובת הנאמנות ועל ניגוד עניינים חל לא רק על עו"ד ספצ' אלא על כל המשרד כולו!

כאשר מדובר בתחום ספצ' שיש מעט עורכי דין שעוסקים באותו תחום- אנשים היו הולכים למספר עו"ד ומתייעצים וכך בעצם פסלו את האפשרות שאותו עו"ד ייצג לקוח אחר נגדם.

דרך המילוט לתרגיל הזה מופיעה בסעיף (ב) לפיו- מתן חוות דעת, התייעצות, פעולה, במקרה כזה עו"ד יכול לפנות לוועד המחוזי ולבקש שיתנו החלטה:

- לא היה משום טיפול בעניין למען לקוח. (לא אותו עניין)- דקלרטיבי מידע מסויים אין לו זיקה של ממש לעניין. - דקלרטיבי

- אין במידע שהתקבל בכדי למנוע טיפול בעניין (יש זיקה של ממש אך, בכל זאת לא מספיק חזק על מנת למנוע). - קנסטיטוטבי

סעיף 15 :

טיעון נגד כשרות הסכם

15. עורך דין שערך מסמך או השתתף בעריכתו, או שטיפל בעסקה או שהשתתף בטיפול בה, לא יטען לאחר מכן נגד כשרות המסמך או העסקה, ולא ייצג אדם שעניינו מחייב, באופן סביר, טענה כאמור.

אם נסחתי מסמך לא יכולה להגיד לאחר מכן, כי למסמך הזה אין תוקף.

חובתו של עו"ד כלפי הצד השני:

פס"ד נחום נ' דורניבאום- השאלה הייתה האם העו"ד חייב לפצות את הלווים על הנזקים שנגרמו להם כתוצאה מהעיסקה. האם יש לצד הנפגע זכות תביעה כנגד העו"ד? עלו שתי טענות : יחסי עו"ד לקוח- הוא היה העו"ד שלהם לכן, הוא חב כלפיהם בחובת הנאמנות.

- חב כלפיהם- גם אם הוא לא היה העו"ד הוא חייב לפצות אותם, כי חלה עליו חובה גם עם אותו צד אינו הלקוח שלו- לא נרקמו יחסי עו"ד לקוח.

השופט ברק- כן, נרקמו יחסי עו"ד לקוח עפ"י הנימוק הבא : אותם אנשים באו לעו"ד שבפועל היה עו"ד של יהודה, סיפרו לו את הסיפור וייעץ להם. השיב לשאלות לגבי העסקה. שילמו לו שכר טרחה. הם הסתמכו עליו. הוא טיפל בעניינים המשפטיים של העסקה, קיבל ייפוי כוח, רישום הערת אזהרה ומכירת הדירה. כל אלה הביאו את השופט ברק כי נוצרו כאן עו"ד לקוח.

- מגד השופט ריבלין היה בדעת מיעוט- לא מצא כי נרקמו יחסי עו"ד לקוח. העו"ד הכין את החוזה לפני שפגש אותם לכן, זה סימן שהוא לא עו"ד שלהם כי החוזה לא בשבילו. הוא הציג את עצמו כעו"ד של יהודה, עצם הייפוי כוח שהוא קיבל מהם לא הופך אותו לעו"ד.

עו"ד צריך להיזהר שלא פתאום יגלה כי הוא "מייצג" לקוח לא רצוי. כל פעם שעו"ד בא במגע עם אדם שלא מיוצג צריך להבהיר לו במפורש אני לא מייצג אותך, לא לקחת ממנו שכ"ט.

ברק אמר כי ניתן לתבוע את העו"ד בכפוף: לחוק החוזים, נזיקין, חוק השליחות.

לפי רבלין דעת מיעוט- אותו עו"ד אומנם התרשל אך, הוא לא חב בחובת זהירות כלפי הצד השני מהנימוקים הבאים :

- תמריץ לא להיות מיוצג
- סודיות
- ריבוי תביעות
- ניגוד עניינים
- מחדל ולא מעשה (אותו עו"ד לא הזהיר אותם, קשה שיהיה אחראי על נזק על מעשה שלא עשה) לרוב מחייבים בנזיקין על מעשים שעשו.

חובת זהירות אל מול חובת הנאמנות- כלפי אדם שאינו לקוח אני חייבת כלפיו בחובת זהירות לכל היותר! **כלפי הלקוח שלו חייב כלפיו בחובת הנאמנות חייב לפעול כלפיו ונאמנות והזהירות. חובת הנאמנות חזקה יותר מחובת זהירות.**

פס"ד נחום – סיכום טוב

בפס"ד אלו שתי שאלות:

האם יש יחסי עו"ד לקוח בין המוכרים לעורך הדין שייצג את הרוכש.
עו"ד נחום מולו יש את הלווים ואת יהודה. בין יהודה ללווים יש חוזה.
אלה הם הנפשות הפועלות.

שלה ראשונה הייתה האם בין עורך הדין לבין הלווים יש יחסי עו"ד לקוח. האם הלווים היו לקוחות של העורך דין.

שאלה שנייה היא אם אין יחסי עו"ד – לקוח אז האם יש חובה כלשהי מכוון שהם הצד השני לעסקה.

היו שתי דעות לכל שאלה: ברק וריבלין.

ברק-

האם נוצרו כאן יחסי עו"ד לקוח מבחינתו? כן. הם הסתמכו על התשובות שלו, שילמו לו שכר טרחה. אם אתה שואל את עצתו המשפטית של משהו והוא עונה לך ושילמת לו אז מבחינת ברק נוצרו יחסי עו"ד לקוח. אם נוצרו יחסי עו"ד לקוח אזי ברור שיש כאן חובות של עו"ד כלפי הלקוח שלו. החובות שלו נובעים מכוח – דיני נזיקין, דיני שליחות וחוזים.

ריבלין-

ריבלין אימץ את מה שביהמ"ש המחוזי קרא. היה ברור לצדדים שהוא מייצג את יהודה ולא אותם. אומנם הם היו במגע איתו אבל הם לא שאלו אותו בתור עו"ד שלהם.

אתה יכול לקנות לעצמך לקוח מבלי שתצצה גם. הם נוצרים מיחסי נסיבות ולוודוקא מרצונו של הלקוח.

בהנחה שלא נוצרו יחסי עו"ד לקוח האם עדיין הלווים יכולים לתבוע את עורך הדין.
כל הדיון הזה של ברק היה אוביטר כי הוא קבע שכן היה יחסי עו"ד – לקוח.

לדעת ברק, הם יכלו לתבוע מכוח דיני הנזיקין. אומנם שליחות וחוזים לא כי הוא לא העו"ד שלהם ולכן בדיני הנזיקין ניתן לתבוע. במסגרת דיני הנזיקין קיימת חובה הזהירות.
אי אפשר לתבוע בעילות חוזיות כמו עושק כי אין ביניהם חוזה.
לדעת המרצה מוזר שברק לא השתמש בטענת תום הלב.

התרשלות שאדם סביר לא היה עושה בנסיבות אלו – ברק אומר שברור שהוא התרשל.

חובת זהירות – האם יש לו חובת זהירות לצד השני של העסקה?

למה עו"ד נחום חב חובת זהירות כלפי הלווה- אם אדם לא מיוצג הגיוני שאני אצפה שהצד השני יכול יותר לפול לפח, בייחוד פח "שאני טומן להם". זו סיבה אחת כבר להגיד שיש לו חובת זהירות כלפיהם.

בנוסף, היו עוד עניינים טכניים שהוא לקח על עצמו, היו פעולות שהוא קיבל על עצמו את הייצוג של שני הצדדים.

הם נתנו בו אמון, הוא הסביר להם דברים והם סמכו על מה שהוא אמר להם.

כיוון שמדובר בצדדים שלא מיוצגים והוא ייצג אותם בהיבטים מסוימים בעסקה והם נתנו בו אמון, הוא הסביר להם דברים בעסקה- במצב כזה עו"ד צריך לצפות שמה שהוא עושה הוא חב עליו ויש לו חובת זהירות.

יש חובת זהירות ואז עולה השאלה האם הוא הפר את חובת הזהירות- צריך להראות הפרה- עו"ד אמר שהחובה על פניו של מהם את הזכויות שמגיעות להם ע"פ חוק המשכון. הוא הפר את חובתו כי הוא לא סיפר להם. הוא היה צריך להגיד שעל אף העובדה שרשום יש עדיין הגנה בחוק המשכון. אם מדובר במשכון מסווג יש להם עדיין זכויות ע"פ חוק המשכון ובכך הוא גרם להם נזק.

מה אם אין כאן משכון מסווג והם הצליחו למכור בין אם היה או לא הוא הפר את חובת הזהירות ולכן ברק אמר שהוא חייב לפצות אותם על הנזקים שלהם. היה צריך להימנע משלילת הזכויות הללו.

ריבלין

לפי ריבלין האם ייתכן מצב שבו עו"ד יהיה חייב כלפי הצד השני? באופן עקרוני יכול להיות. הוא לא אומר שיש לו חסינות כנגד תביעות נזיקיות.

לפי ריבלין הייתה כאן התרשלות. זה שהוא איפשר להם לחתום על חוזה כזה, מי שמסכים שאדם יכול לחתום על חוזה כזה בזה הוא מתרשל.

עכשיו השאלה האם הייתה לו חובת זהירות? לפי ריבלין מתי עו"ד חייב חובת זהירות כלפי מישהו שהוא איננו הלקוח שלו?

מתי לפי ריבלין עו"ד חייב חובת זהירות למישהו שהוא לא הלקוח שלו?

05/12/16

ראינו שהשופט ריבלין נקט עמדה הרבה יותר ספציפית. מתי עו"ד אכן מחויב בנזיקין או יכול להיות מחויב כלפי אדם שהוא לא לקוח שלו? הוא אמר רק כאשר עורך הדין קיבל על עצמו אחריות כלפי הצד השני. אם עו"ד אומר לצד השני אל תדאג אני אעשה את זה - הוא מתחייב כלפי הצד השני שהוא יעשה משהו או שהעובדות הולדה אז הוא יחוייב. העובדה שיש לו לקוח אחר זה לא פוטר אותו מאחריות.

כאשר עו"ד נתן ייעוץ משפטי רשלני הוא יחויב בנזיקין גם אם אותו בן אדם שהוא ייעץ לו אך, איננו הלקוח שלו.

לסיכום, ראינו שבשתי השאלות ברק מצד אחד וריבלין מצד שני, נקטו עמדות שונות. לגבי אפשרות שיווצרו יחסי עו"ד לקוח עם הצד השני לעסקה,

כמובן שברק לקח עמדה מאוד מרחיבה וריבלין עמדה הרבה יותר מצמצמת.

לגבי השאלה האם עו"ד אחראי בנזיקין כלפי הצד השני לעסקה גם כאן ברק נקט עמדה מרחיבה וריבלין מצמצמת.

הפסקת טיפול

13. (א) קיבל עורך דין ענין לטיפולו, אינו רשאי להפסיק את הטיפול בו אלא אם כן נתגלעו חילוקי דעות בינו ובין לקוחו בנוגע לאופן הטיפול, או שנוצרה מניעה מבחינה חוקית או מבחינת האתיקה המקצועית, או בשל אי תשלום שכר טרחה והוצאות, או מחמת סיבה אחרת המצדיקה את הפסקת הטיפול.

(ב) החליט עורך דין להפסיק טיפול בענין לפני סיומו, יתן, ללא דיחוי, הודעה על כך ללקוחו, וחובה עליו, במידת האפשר, להפסיק את הטיפול באופן שלא יפגע בעניניו של לקוחו.

(ג) היה ענין תלוי ועומד לפני בית המשפט, לא יפסיק עורך דין לייצג את לקוחו אלא בכפוף להוראות כל חיקוק. (הליך פלילי).

עולה השאלה האם ניתן לתבוע גם אם לא מתקיימים יחסי עו"ד לקוח :

במצב כזה ניתן לפנות לדיני הנזיקין לעילת הרשלנות.

תום לב- סעיף 12 (מו"מ לכרת כריתת חוזה).

סודיות חיסיון:

פרק ו' : חובת הסודיות- כללי לשכת עורכי הדין אתיקה מקצועית

19. עורך דין ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו בידי לקוח או מטעמו, תוך כדי מילוי תפקידיו, זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת; הוראה זו אינה חלה על גילוי בהליך המשפטי, חקירה או חיפוש שאינו חסוי על פי סעיף 90 לחוק.

סודיות- חובה של העו"ד כלפי הלקוח שלו. לעו"ד אסור לספר לאף אחד את הדברים שהוא יודע.

מדובר כאן ביחסים של עו"ד לקוח. סעיף 19. הסודיות אינה מקנה הגנה במקרים בהם יש חובה עפ"י דין לגלות על דברים לרשויות.

התחייבות חוזית- חובת הסודיות יכולה להיווצרת באמצעות חוזה. ניתן לכרות חוזה ולהכניס את חובת הסודיות. החיוב לסודיות יחייב רק את הצדדים לחוזה. לפיכך, אם יש רשות במדינה שעפ"י דין מוסמכת לגבות ראיות הסודיות לא תעזור כאן.

הסודיות עוזרת לנו בנינו לבין עצמינו.

חובת הסודיות נגזרת מחובת הנאמנות- אם אני צריך לפעול כלפי לקוח בנאמנות וביסודיות ברור שחלק מכך, זה לא לגלות את הסודות שלו.

סוד מקצועי- חוק לשכת עו"ד

90. דברים ומסמכים שהוחלפו בין לקוח לבין עורך דין ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, לא יגלה אותם עורך הדין בכל הליך משפטי, חקירה או חיפוש, מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותם.

עדות עורך דין- פקודת הראיות

48. (א) דברים ומסמכים שהוחלפו בין עורך דין לבין לקוחו או לבין אדם אחר מטעם הלקוח ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך הדין ללקוח, אין עורך הדין חייב למסרם כראיה, אלא אם ויתר הלקוח על החסיון; והוא הדין בעובד של עורך דין אשר דברים ומסמכים שנמסרו לעורך הדין הגיעו אליו אגב עבודתו בשירות עורך הדין.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) יחולו גם לאחר שחדל העד להיות עורך דין או עובד של עורך הדין.

פס"ד אברג'ל- מקרה של חיסיון

פס"ד פלונית- סודיות

חיסיון:

למה יש חסימת מידע מאותו גוף שחשוב שיהיה לו את המידע הזה. דוג: בית המשפט הוא צריך להגיע לחקר האמת אך, הדין אומר לא אני סוגר את התיבה הזו, המידע לא יגיע לבית המשפט ופותח פתח לסיכון שבית המשפט לא יגיע לחקר האמת בעקבות הזכות לחיסיון.

אחד הטיעונים שהועלו בפס"ד אברג'ל- פגיעה בחופש העיסוק. בית המשפט אמר המטרה בחיסיון היא לא להגן על

העו"ד לכן, זו טענה לא טובה ולא היה טעם בכלל לעלות אותה.

למה בכלל אנו נדרשים לזכות החיסיון?

החיסיון נועד **במטרה לאפשר ללקוח לדבר באופן חופשי עם עו"ד.**

בסופו של דבר חיסיון עו"ד נועד בשביל גילוי האמת.

חיסיון של עו"ד לקוח הרבה יותר חזק מחיסיון של מטופל ורופא (כאשר בסעיף של רופא יש סייג האומר כי ברגע שבית המשפט יחליט כי לצורך גילוי האמת הינו חשוב יותר מהחיסיון). בין רופא למטופל- בית המשפט יכול להסיר את חיסיון.

החיסיון עו"ד לקוח באופן פרדוקסלי נועד לחשוף את האמת!

אם אין חיסיון הלקוח לא יגלה כל מה שהוא יודע לעורך דין מחשש.

דוג: אדם הואשם בביצוע אונס, התגובה הראשונה של אותו נאשם לא אני, לא הייתי שם, לא עשיתי... במידה ולא היה את החיסיון זה מה שהיה אומר לעו"ד. כעת שיש חיסיון הלקוח יכול לספר לעו"ד כל מה שהוא יודע נגיד יגיד הייתה הסכמה. כך, העו"ד ידע באיזה קו הגנה לנקוט.

מתי תחולה של סודיות ומה תחולה של החיסיון:

סודיות- סעיף 19 לכללי האתיקה

חיסיון- סעיף 90 לחוק לשכת עו"ד, סעיף 48 לפקודת הראיות.

חובת הסודיות:

עו"ד ישמור בסוד כל דבר שיובא לידיעתו

בידי הלקוח או מטעמו

תוך כדי מילוי תפקידו

זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת

הידיעה עצמה- כל ידיעה.

חובת החיסיון- סעיף 90 :

דברים ומסמכים

שהוחלפו בין הלקוח לעו"ד

ויש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן ע"י עו"ד ללקוח

מלבד אם ויתר הלקוח על חסינותו

הידיעה עצמה- דברים ומסמכים, **המילה דברים-** (לא רבים של דבר) דיבור- דברים=דיבורים

מסמכים- דברים שנמסרו לעו"ד בכתב. לא מעבר לתקשורת בין עו"ד ללקוח.

- ראייה חפצית- אינה חסויה. אם לקוח מביא לעו"ד שלו אקדח ומבקש לשים אצלו בכספת האקדח איננו חסוי. אם יבואו מהמשטרה עם צו האקדח לא יהיה תחת חיסיון. (כמובן שעל אקדח תחול חובת הסודיות).

כלל: פעם לא חסוי אף פעם לא חסוי!

נניח לקוח נכנס למשרד שלי ואקדח עליו, אני אומרת לו מזה? אקדח? הוא משיב לי: "לא, לא" ומסתיר. לאחר מכן, במידה ואותו עו"ד יצטרך להעיד בבית משפט אם הוא ראה אקדח- על העו"ד להגיד כן.
כל דבר שהוא אינו חלק מהתקשורת בין עו"ד ללקוח- אינו חסוי.

לקוח מביא חוזה ומראה לעו"ד ומשאיר אצלו- מה שדיברנו על המסמך זה חסוי. אך, החוזה עצמו אם הוא נשאר אצל העו"ד החוזה- המסמך עצמו לא חסוי.
חשוב לשים לב: חוזה- יחשב לחפץ בדומה לאקדח.
מסמך זה דברים שהלקוח כותב לעו"ד. אם המסמך מלכתחילה לא היה חסוי אצל הלקוח הוא לא יהיה חסוי אצל העו"ד- בחזרה לכלל פעם לא חסוי אף פעם לא חסוי.
השיחה בין העו"ד ללקוח לעניין המסמך תהיה חסויה.

התכתבויות בין עו"ד ללקוח- יהיה חסוי.

דוגמא: לקוח חתם על חוזה עם מישהו ורוצה שאני אביע דעה. בשוליים של החוזה הוא כותב לי הערות על מנת שאבין. בית המשפט מגיע אליי-העו"ד ומבקש את החוזה. החוזה עצמו **לא חסוי**, ההערות חסויות!

המראה הפיזי של הלקוח- איננו חסוי. אם שואלים עו"ד: "כאשר דיברת עם הלקוח היה לו זקן או לא?" העו"ד חייב לענות.
"אם הלקוח הזיע, מה הוא לבש"- לא חסוי.

"אם ראית סימני דם על החולצה של הלקוח"- לא חסוי.

אם הלקוח מראה לי חולצה ואומר לי אני רוצה להסביר כיצד הכתמי דם האלה הגיעו- זה חסוי.
התשובה תלוי בשאלה למה הוא לבש את החולצה- אם דנתם על החולצה הזו זה חסוי. אם הוא לבש

שאלה- האם לקוח שנכנס למשרד הוא התנשף- לא חסוי.

- סודיות-"כל דבר שהגיע לידיעתו"- מכאן, בשלב הראשון הלבוש יהיה סודי וכך, גם אם הוא הזיע או אם היה לו זקן.

ההסבר שהוספת מההקלטה של סוף השיעור: לקוח בא למשרד עורך הדין שלו לבוש בחולצה כחולה כי רצה להראות לעו"ד את החולצה שלבש בעת הפשע. החולצה עצמה כחפץ אף לא תהיה חסויה אבל זה שהעו"ד ראה אותו לובש חולצה כחולה השאלה האם זה חסוי? התשובה תלוייה בשאלה למה הוא לבש את החולצה אם הוא לבש אותה כדי להראות לי משהו אז זה חלק מהתקשורת שבין עו"ד לקוח ואז הידיעה שהעו"ד ראה את הלקוח לובש את אותה חולצה היא חסויה במידה וישאלו את העו"ד מה הלקוח לבש הוא לא יוכל לענות כי המידע הזה חסוי (ולא החולצה עצמה) וזה גם סודי כמובן כי זה כל דבר שבא בידיעתו.

יום 12/12/2018

אם לקוח אסף מספר מסמכים ומביאים אותם לעו"ד -לא יהיה חסוי (לא היה חסוי לא יהפוך לחסוי).

אם העו"ד הכין מסמכים לצורך התקשורת בינו לבין הלקוח- יהיה חסוי.

(מסמכים שהוכנו לצורך משפט הינם חסויים אבל מדובר בחסין בדיוני).

כאשר המסמך עצמו לא חסוי אבל התקשורת עדות המסמך **כן תהיה חסויה**.

אם הלקוח מראה לי מסמך על מנת להעביר לי מידע לאפשר לעו"ד להבין יותר טוב זה יהיה חסוי- **המסמך עצמו לא יהיה חסוי**.

דוגמא: נניח לקוח כותב מייל עו"ד שלו- המייל יהיה חסוי.

הלקוח מקבל מייל מאדם מסוים ואז מעביר אותו לעו"ד שלו- לא יהיה חסוי. (מדובר במכתב/מסמך שהיה קיים קודם). כל הערה שהלקוח מוסיף- **יהיה חסוי**.

כל מה שחסוי בהכרח יהיה סודי כל מה שסודי לא בהכרח יהיה חסוי!

כאשר דברים הוחלפו בים לקוח לעו"ד- החיסיון חל על מה שהעו"ד קיבל מהלקוח- **דברים ומסמכים שהוא קיבל מהלקוח ומהלקוח בלבד. דברים ומסמכים שקיבלתי לא מהלקוח- אינם חסויים**.

יש עד לאירוע מסוים- העד מגיע למשרד של העו"ד ומספר לו ועו"ד שואל אותו שאלות- הדברים הללו לא חסויים.

דברים בין עו"ד לצד ג' אשר קשור בדרך כלשהי ללקוח לא יהיה חסוי.

נניח יש מקרה שבו הלקוח לא יכול להגיע לעו"ד כי הוא במעצר והוא מספר למישהו על מנת שיעביר לעו"ד (שלוח) זה ייחשב לתקשורת בין עו"ד ללקוח. או דוגמא אחר: הלקוח לא מבין עברית וצריך שמישהו יתרגם – **זה יהיה חסוי**.

דברים ומסמכים שהועברו מעו"ד ללקוח- מה שהעו"ד אמר ביפר או כתב ללקוח גם חסוי.

מקרה: עו"ד כתב ללקוח מסמך, המסמך נמצא אצל הלקוח האם המסמך הינו חסוי?

פס"ד היינץ ישראל – דן בשאלה: בסעיף כתוב "לא יגלה אותם עו"ד בכל הליך משפטי" (כנ"ל סעיף 48 לפקודת הראיות). השאלה שהתעוררה: האם הסעיפים מכוונים למסמך עצמו או שהעו"ד לא צריך לחשוף את המסמך? המסמך חסוי מתקשר להתקשרות בין עו"ד ללקוח והלקוח הוא זה שיכול להחליט אם להסיר את החיסיון במצב בו הוא קיים.

הלקוח כותב מכתב לעו"ד שלו ולא הספיק לשלוח- המסמך הוא חסוי? כן.

סודיות הינה רחבה יותר מחיסיון:

כל דבר שיובא לידיעת העו"ד הן מהלקוח והן מטעמו, בין אם זה עדים כו'.

שאלה: עו"ד מייצג לקוח המוכר נכס, הקונה מפקיד כסף בידי עו"ד עבור הלקוח. (עו"ד הוא נאמן). מגיעים הוצ"פ ודורשים מעו"ד לחשוף את הכסף שהוא מחזיק לטובת הלקוח האם העו"ד חייב לחשוף את המידע? לא חסוי.

הכסף היה קיים קודם- פשוט הוא עבר לעו"ד **הכסף אף פעם לא היה חסוי לכן, לא יהיה חסוי**.

דבר נוסף, העו"ד קיבל את הכסף מצד ג' - הקונה ברור לחלוטין שזה לא חסוי.

עו"ד יכול להחליט שהוא לא מקבל את הלקוח.

רשות שלא לקבל ענין לטיפול

12. עורך דין רשאי, לפי שיקול דעתו, שלא לקבל ענין לטיפולו; החליט עורך דין שלא לקבל ענין לטיפולו, יודיע על כך לפונה תוך זמן סביר.

כל מה שהלקוח הפוטנציאלי מספר גם אם בסוף עו"ד החליט לא לייצג אותו- חסוי.

3. יש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן ע"י עוה"ד ללקוח: (תוכן, לא דברים מסביב)

דהיינו אם עו"ד נותן ייעוץ עסקי/כלכלי/אישי התקשורת הזו לא תהיה חסויה.

העניין עולה לפעמים כאשר עו"ד הוא דירקטור בחברה וגם יועץ משפטי של אותה חברה: התקשורת בינו לבין החברה אם היא בקשר ליועץ המשפטי שרוצים ממנו זה חסוי. אם זה קשור לניהול עסקי של החברה לא חסוי. צריך תמיד לחשוב באיזה כובע נמצא העו"ד ואיזה שאלות שואלים אותו?

האם שמו של הלקוח חסוי? לא וגם לא הסדרי שכ"ט-לא!

בפס"ד אברגיל- באופן עקרוני אמרנו שזה לא חסוי מכיוון שאינו לא קשר ענייני לשירות המקצועי. כנ"ל לגבי הסדרי שכ"ט

יש מצב ששמירת הסודיות יכולה לגרום לנזק לאדם אחר, האם זה משנה?

האם מדובר בחובת סודיות מוחלטת/ או האם ניתן לשקול גם אינטרסים אחרים?

התשובה משתנה ממדינה למדינה:

מדינת ניו יורק הכלל שאם שמירת הסוד עלולה לגרום לאדם אחר נזק גוף חמור או מוות **אין חובת סודיות ניתן לחשוף את המידע.**

- הלקוח הודה בפני עו"ד על ביצוע של רצח בינתיים עצרו מישהו אחר בגין רצח. **במצב כזה לא ניתן לספר אלא אם כן, ידונו את אותו אדם חף מפשע לגזר דין מוות.**

חובת הסודיות קיימת גם לאחר מותו של אדם!!!

מה הדין בישראל:

סעיף 19 לכללי האתיקה- אין זכר לסייג לסודיות בחוק. (רק- "זולת אם הלקוח הסכים").

פרשת פלונית: דובר על עו"ד שחשפה את המידע של הלקוח שלה, חשפה שהלקוח שלה קיבל כסף מבלי לדווח לשלטונות מס שבח. אינטרס של עו"ד היה אינטרס כלכלי טהור, היא רצתה לקבל את שכ"ט שלא שולם לה. **ביהמ"ש קבע כי אין כאן הפרת של הפרת הסודיות.** מדובר כאן בעבירה עתידית. רוב פסק הדין דיברו על חיסיון **כאשר השאלה בפועל מדובר על סודיות.** אם הלקוח מצהיר שהוא הולך לבצע העבירה המידע הזה אינו חסוי. ביהמ"ש לא מתנה את תוצאות העבירה, כל עבירה העיקר שהיא עתידית. (הלקוח היה עתיד לדווח על סכום לא נכון על מנת להתחמק משלטונות המס). האם בכלל הייתה עבירה עתידית בפס"ד, נראה שלא. העו"ד דיווחה על הסכום שהוא עשה את המכירה זו לא עבירה עתידית. **כל עבירה עתידית לא משנה מה אין על כך חיסיון.**

סעיף 262 לחוק העונשין

האם חלה על העו"ד חובה לדו"ח בהתאם לסעיף הנ"ל כאשר הוא יודע שהולכת להתבצע עבירה.

יום רביעי 26/12/2018

נמשיך לדון בעניין סודיות וחסיון:

ראינו עד כאן מתי תקשורת חסויה ומתי היא סודית. במידה והגענו למסקנה כי קיים חיסיון או סודיות- **הסודיות והחסיון תקפים לעולם. "פעם חסוי תמיד חסוי".**

סייג: זולת אם הסכים הלקוח במפורש אחרת.

הלקוח הוא זה שיכול לוותר על סודיות או החיסיון- שניהם שייכים ללקוח והמהווים חלק "מרכושו". עו"ד אין לו מעמד בעניין. אם הלקוח בוחר לוותר העו"ד לא יכול להגיד "לא מסכים". כאשר עו"ד טוען לחיסיון הוא איננו טוען לעצמו, טענת חיסיון הינה טענה בשמו של הלקוח.

בסודיות- מופיעה המילה "במפורש" ואילו בחיסיון לא כתוב במפורש. בחיסיון **הויתור יכול להיות במשתמע, מכוח התנהגותו**. למשל, אם הלקוח בעצמו מספר לאנשים על השיחה יש כאן ויתור על חיסיון. אם הוא מגלה מיוזמתו את תוכן השיחה מתקיים ויתור במשתמע.

בפרשת רובינשטיין עלתה השאלה מה קורה אם אדם נוסף ששומע את השיחה: משמע שהלקוח ויתר על החיסיון אלא אם כן, מדובר באיש סוד של הלקוח.

ביהמ"ש בפס"ד לא מפרט מיהו איש סוד ולדעת המרצה גם לא קיים פס"ד המסביר מיהו איש סוד.

בפרקטיקה, העו"ד בפועל מתעלמים ומתנהלים כאילו אין איש סוד. עו"ד זהירים כאשר הם מדברים עם לקוח, הלקוח מגיע עם שותף או מנהל כספים מבקשים מאותו אדם לצאת החוצה על מנת שהעו"ד והלקוח יוכלו לדבר ב-4 עיניים.

יתרה מכך, אם מנהלים שיחה עם הלקוח במקום בנסיבות שבהן מישהו אחר **אולי** ישמע- משתמע מכך, ויתור על החיסיון.

הלקוח והעו"ד מדברים בבית קפה- רוב הסיכויים שיקבעו כי לא מתקיים חיסיון כי מישהו אחר עלולה היה לשמוע! **גם אם אף אחד לא שמע די בכך, שמישהו אחר יכל לשמוע.**

מקרה אחר של ויתור במשתמע, בפס"ד אברגיל לעניין השכ"ט של העו"ד, אחד הטיעונים של ביהמ"ש לא שכר הטרחה איננו חסוי **הרי ממילא את החשבונית הוא צריך לרשומות המס**. אם הלקוח מעביר משהו לעו"ד מתוך ידיעה שהוא יעביר את זה הלאה יש ויתור על החיסיון.

ככל: אם הדבר נועד להעברה למישהו אחר מלכתחילה לא יהיה חסוי.

פס"ד גרומט: מה קורה כאשר יש שני לקוחות משותפים ושניהם פונים לעו"ד: מה קורה עם החיסיון:

בין הלקוחות לבין עצמם, לבין הלקוחות לבין העולם כולו.

ככל: בין הלקוחות לעולם כולו יש חיסיון תקף מלא. עצם העובדה שיש שני לקוחות לא מחלישה את החיסיון.

עצם העובדה ששני הלקוחות פנו לעו"ד במשותף נראה בהם כאילו ויתרו אחד לטובת השני על החיסיון.

בפס"ד גרומט: הדין קובע כי כאשר שני הלקוחות פונים ביחד מסכמים מראש במשתמע כי ביננו אין חיסיון.

זה המקרה היחידי שבו ניתן לוותר על חיסיון כלפי מישהו מבלי לוותר על החיסיון כולי עלמא.

למה שאדם יוותר על החיסיון: נניח אדם רוצה להוכיח משהו באמצעות העו"ד, והויתור יעשה במסגרת הסדר טיעון.

נקודה לתזכורת: שם של לקוח זה סודי!!!! חשוב לא להתבלבל בין חיסיון לסודיות! הכל סודי!

כיצד הדברים הללו מתרחשים הלכה למעשה:

פקיד שומה שיש לו סמכות לתפוס מסמכים (פקודת מס הכנסה) מגיע למשרדו של עו"ד ואומר אני רוצה את כל המסמכים הקשורים ללקוח. העו"ד טוען חסוי, זה קורה בטוח משרדו של העו"ד ולא באולם ביהמ"ש מה שיקרה במקרה דנן: **מכניסים למעטפה סגורה ומעבירים לביהמ"ש מחוזה באותו אזור**. עו"ד **דין צריך להגיש בקשה תוך 7 ימים לביהמ"ש להכריז על המסמך החסוי**. (בינתיים המסמך שמור בכספת) ביום ה-8 אם העו"ד לא ביקש להכריז על המסמך חסוי יעבור המסמך לפקיד שומה. ס' 235א-235ד לפקודת מס הכנסה.

במקרה בו מוגשת בקשה- ביהמ"ש מעיין במסמך ומכריע האם חסוי-מחזיר לעו"ד לא חסוי יעבור לפקיד השומה.

במידה והשופט מגיע למסקנה כי חלקו חסוי וחלקו לא- יש להסתיר את החלקים החסוי ולהעביר לפקיד השומה את החלקים הלא חסויים. (בדיני ראיות- הצילום כדין מקור ס'235ד(ג)). (ככל הראיה הטובה ביותר אומר כי יש להביא את המקור אך, במקרה דנן דין הצילום כדין המקור).

אין ערעור על החלטה של ביהמ"ש מחוזי לעניין האם המסך חסוי או לא.

שכ"ד-1964

235א. לענין הסעיפים 235ב-235ה –

"סוד מקצועי" - חילופי דברים בין לקוח לבין עורך-דין שיש להם קשר ענייני לשירות המקצועי שניתן על ידי עורך-הדין ללקוח, בין שהדברים נאמרו בעל-פה ובין שהועלו על הכתב, **לרבות רשימות שערך עורך-הדין לשימושו הוא**, ובלבד שיש להם קשר ענייני לשירות המקצועי כאמור; "מסמך חסוי" - מסמך שיש בו סוד מקצועי; "בית משפט" - בית המשפט המחוזי שבתחום שיפוטו נמצא משרדו של עורך-הדין הטוען טענת חסיון; "שופט" - הנשיא או הנשיא התורן של בית משפט.

סמכות לדרוש מסמכים מעורך דין (תיקון מס' 4) תשכ"ד-1964

235ב. על אף האמור בחוק לשכת עורכי-הדין, תשכ"א-1961, חייב עורך-דין, אם נדרש לכך על ידי פקיד שומה, למסור לו כל מסמך שברשותו ולאפשר לו לבדוק ולתפוס כל מסמך כאמור וכן להרשות לו לעשות כל פעולה אחרת בקשר למסמך כאמור, הכל על פי הסמכויות הנתונות לו לפי פקודה זו, אך אין עורך-דין חייב לעשות כן אם הוא טוען שהמסמך חסוי.

לפי חוק לשכת עו"ד- אם העו"ד קיבל הודאת של העדים במשטרה והוא עושה לעצמו ניתוח, מכין שאלות לחקירה שגנגד וכו'. הדברים הללו לא יהיו חסויים מכוח חוק זה.

בפקודת מס הכנסה- רשימות שעו"ד רשם יהיה חסוי לעניין פקיד שומה וכו'.

חיסיון עו"ד לקוח

חיסיון על מסמכים שהוכנו לקראת הליכים משפטיים.

ביהמ"ש המחוזיים לעיתים מתבלבלים בין החיסיון הנ"ל לבין החיסיון שהוכנו לקראת משפט.

למשל: אם עו"ד ביקש מרו"ח חו"ד מרו"ח לא מדובר בחיסיון עו"ד לקוח ולא בסוד מקצועי.

נהוג להשתמש בפקודת מס הכנסה גם כאשר מדובר בגורם אחר ולא רק פקיד שומה נשתמש בסעיפים הללו.

פרקטיקה נוספת, הסכם בין לשכת עו"ד לבין המשטרה לפיו אן המשטרה רוצה לפלוש ולעשות חיפוש במשרד עו"ד הם מודיעים מראש בלשכה (מבלי לעדכן את אותו עו"ד ומשרדו) אתה מוזמן לשלוח נציג על מנת לוודא שהלקוח לא יפגע. (שהחיסיון נשמר כראוי).

חיסיון על מסמכים שהוכנו לקראת הליכים משפטיים:

מדובר בחיסיון שונה לחלוטין. פס"ד גואנשיר: עובדות המקרה: התרחשה תאונה במסגרת העבודה, העובד הגיש תביעה כנגד המעביד שלו. העובד ביקש צו לגילוי מסמכים וקיבל. המעביד גילה איזה מסמכים יש לו אך, טען כי הינו חסוי. החיסיון אינו מונע גילוי קיום המסמך רק גילוי תוכן המסמך. המעביד טען כי המסמך חסוי כי בעקבות התאונה המעביד הניח כי העובד יגיש תביעה והכין מסמכים על מנת להתמודד עם התביעה. (מסמכים שהוכנו לצורך הליך משפטי).

המסמכים הללו אינם חסויים מכוח חיסיון עו"ד לקוח. לא מדובר בתקשורת של עו"ד עם לקוח.

למעשה, אין עיגון חוקי לחיסיון של מסמכים שהוכנו לצורך משפט. מדובר בחיסיון מתוצרת הפסיקה (נקבע בפס"ד גואנשיר).

הרצון לאפשר לאנשים להתגונן כראוי ואם אני יודע שכל מה שאני עושה ייחשף לצד השני זה יגרום לצדדים להימנע מלחקור עובדות מסוימות.

יש לשים לב: החיסיון הנ"ל תופס בכל מה שקשור להליך הדיוני של בקשה לגילוי מסמכים שקורא לרוב בקדם משפט בהליך אזרחי ולא רלוונטי בבקשות אחרות לגילוי מסמכים ע"י צוים אחרים ולא רלוונטי כלפי חוקים הנותנים סמכות לדרוש מסמכים. ניתן לקרוא לו חיסיון דיוני.

בפס"ד מוסקונה: היה מדובר בחברה משפחתית בבעלות בעל ואישה. היחסים ביניהם התערערו האישה רצתה למנות אדם מסוים לנהל והבעל התנגד לכן, הוא ביקש מהעו"ד שלו שימצא פרטים על אותו אדם על מנת למנוע את המינוי שלו. העו"ד פנה לחוקר פרטי והחברה הכינה דו"ח על אותו מנהל. בדו"ח צצו כל מיני שלדים היכולים לפסול את מעמודתו כמנהל החברה. העו"ד הביע דעה לגבי חלקים שונים של הדו"ח בפני הלקוח. אותו אדם הגיש תביעת לשון הרע- כנגד משרד החקירות וגם כנגד בעל המניות השני-דהיינו הבעל. **במסגרת גילוי מסמכים, הוא הגיש שאלון וביקש מעו"ד להשיב על השאלות- "מה אמרת לעניין הדו"ח". העו"ד סירב להשיב על הדוח בטענת חיסיון. העו"ד טען לחיסיון עו"ד לקוח. לעניין גילוי מסמכים גילו כי אכן, נעשה דו"ח חקירה אך, טענו כי הדו"ח חסוי ומהווה מסמך שהוכן לקראת הליך משפטי.**

שאלות: א. האם עו"ד חייב היה להשיב על השאלות.

ב'. האם היה צורך לחשוף את תוכן החקירה.

לעניין השאלות קבע ביהמ"ש: לעניין האמרות של העו"ד מה הוא חשב על הדוח- **חסוי מכוח חיסיון עו"ד לקוח, מדובר באמרה של עו"ד ללקוח שלו.**

לעניין המסמך- ראשית, המסמך לא חסוי במסגרת חיסיון עו"ד לקוח כי צד ג' הכין זאת (משרד החקירות).

הכלל: אם מסמך הוכן לקראת הליך משפטי יהיה הוא חסוי במסגרת ההליך הדיוני של גילוי מסמכים במשפט אזרחי המסמכים האלה יהיו חסויים רק באותו משפטו שלקראתו הכינו אותו (אין הוא חסוי במשפטים אחרים ומעבר לכך).

יש לשים לב: חיסיון עו"ד לקוח הינו חיסיון קיים לעולם, בכל מצב ובכל משפט אחר! ואילו יש שוני מובהק בחיסיון של מסמכים שהוכנו לצורך משפט.

השאלה הבאה שנדון בה: מה קורה כאשר הלקוח הוא תאגיד? כל הדברים שלמדנו עד כה מחובת נאמנות לסודיות וחיסיון הכול מסתבך כאשר הלקוח הוא תאגיד? מי שולט בחיסיון?

אין בישראל פסיקה וספרות שעוסקת בשאלה הזו. לכן ניגש לפסיקה האמריקאית. הפסד האמריקאי המנחה בנושא זה הוא UPJOHN - זוהי חברת תרופות גדולה והתברר בשלב מסוים לחברה שכנראה בסניפיה מחוץ לארץ שולמו כספים מוזרים לפקידי ממשל באותן מדינות. החברה ביקשו ממנהליה באותם סניפים להעביר כל מידע שיש להם לעורך הדין של החברה שהוא מרכז את הבדיקה. העו"ד הגיע למסקנה כנראה שוחד ששולם ע"י אנשים בחברה. החברה מסרה זאת לבורסה כי היא הייתה נסחרת בבורסה. בעקבות ההודעה הזו היו כמה רשויות חוקרות שנכנסו לתמונה כמו רשות ניירות ערך והכנסה שביקשו מהחברה להמציא לה את כל המידע השאלונים ההתכתבויות עם העו"ד שלה שחקר את הסוגייה. בתגובה החברה טענה שכל המידע הזה הוא חסוי. החברה טענה שהיא לקוח של העו"ד ולכן ההתכתבויות חסויות. מנגד טענו הרשויות כי זו התכתבות בין עובד של החברה לעו"ד העובד הוא לא לקוח ולכן אין כאן חיסיון של עו"ד לקוח. זו שיחה בין עובדי הלקוח לעו"ד. כאן אומנם מבקשים שיגלו התכתבויות שהם אולי בגדר חיסיון עו"ד לקוח אולם לצורך העניין גם אם אלו היו מסמכים שהוכנו לקראת משפט לא מדובר כאן בבקשת גילוי מסמכים דיונית אלא מדובר בעצם בקשת מסמכים ע"פ סמכות שיש לרשות מסוימת ע"פ חוק לבקש את אותם מסמכים לכן החיסיון של גילוי מסמכים שהוכנו לקראתו של משפט כלל אינו רלוונטי. עכשיו יצאנו מהשאלה ההיפותטית- ביהמש פסק שיש אנשים מסוימים שהם החברה זוהי בעצם תורת האורגניזם כמו מנכל החברה אם הוא מדבר עם עו"ד אז החברה מדברת עמו אולם אם זה עובד זוטרי שדיבר עם עו"ד אז זה עובד של החברה שדיבר עם העו"ד ולכן אין חיסיון עו"ד לקוח. אולם ביהמ"ש העליון בארה"ב הפך את ההחלטה וקבע שגם בין עובדים זוטרים קיים חיסיון עו"ד לקוח עם אותו עו"ד כי קשה לעשות את ההבדלה בין עובד שהוא זוטרי ולא זוטרי וגם בחברה הספציפית הזו כדי להשיג את כל המידע העו"ד היה צריך לתקשר עם הרבה מאוד עובדים כי המידע היה מפוזר בין הרבה עובדים. הביקורת העיקרית על פסק הדין הזה-מנכל שולח מייל לסמנכ"ל שלו זה חסוי? לא אין חיסיון בתקשורת בתוך החברה אלא אם כן זה לקראת הכנה למשפט. אם המנכל כן רוצה שזה יהיה חסוי הוא יבקש מעורך דינו שיעביר את זה לסמנכ"ל ואז זה יהיה חסוי. אז למה שתקשורת בתוך החברה תהיה חסויה תחת חיסיון עו"ד לקוח.

החיסיון חל רק על תקשורת בין עו"ד ללקוח. לא בין עו"ד לבין מי שהוא קרוב ללקוח או לבין עובד של לקוח או בן זוג של לקוח..רק בין הלקוח לעו"ד.

אם אני נגיד מתוודך ואני מדבר עם העו"ד שלי והוא רוצה לדבר עם מנהל החשבונות שלי - השיחות האלה לא חסויות אלא רק סודיות.

איש סוד – נוכחותו של אדם בעת השיחה עם הלקוח והעו"ד – בדרי"כ יש בו ויתור על החיסיון. היא סודית ולא חסויה. בית המשפט סייג את זה ואמר – אם זה איש סוד זה לא מהווה ויתור על החיסיון. אין חיסיון על תקשורת בין עו"ד לבין איש הסוד. יכול להיות שהנוכחות שלו אין לו ויתור על החיסיון על התקשורת בין עו"ד ללקוח.

מה קורה כשהלקוח הוא תאגיד בע"מ ? חברה בע"מ.. השאלה כרגע על מה חל החיסיון? מה נקראת תקשורת בין עו"ד ללקוח כאשר הלקוח הוא גוף ערטילאי? תשובה אפשרית לשאלה הזאת – מצד אחד ניתן להגיד שאין חיסיון. חברה יכולה לפעול באמצעות אנשים פיזיים ולא עם חברה. אז **אפשרות אחת** – אין אפשרות לדבר עם חברה ואז השיחה לא תהיה חסויה.

אפשרות שניה- זה לא המקרה היחיד שבו הדין נתקל בבעיה של חוסר קיום של החברה. יש הרבה מקרים כאלה. כדי להתגבר על זה פיתחו את תורת האורגניזם – הם החברה. לפי הגישה הזאת אפשר לומר שאם דיברו עם אורגן החברה זה כמו לדבר עם החברה ואז זה חסוי. אבל אם דיברתי למשל על עובד זוטרי על החברה – זה לא חסוי.

אפשרות שלישית – להרחיב את זה עוד יותר – לפי פס"ד UPJOHN כל עובד מבחינת העו"ד זאת החברה וזה יהיה חסוי.

הביקורת – תקשורת בתוך החברה הופכת לתקשורת חסויה. תקשורת בתוך החברה – זה לא חסוי. אם תבוא דרישה מגוף מוסמך שיתנו את כל המיילים שהיו בין הדירקטוריון לעובדים – אין על זה חיסיון. אז תקשורת בין אנשים בחברה היא לא חסויה. אז אם רוצים ליצור חיסיון צריך להעביר את זה דרך העו"ד.

בכל מצב השיחה הזאת בין העו"ד לבין מי שהוא בחברה היא חסויה. – האם אפשר להגיד שאותו עובד הוא לקוח של עו"ד? התשובה היא – לא! העובד לא לקוח של העו"ד. השיחה הזאת חסויה אבל העובד הוא איננו הלקוח. והחברה היא הלקוח. יש מקומות בארה"ב מקומות שמחייבים עו"ד שמדבר עם עובד של חברה, להזהיר אותו שמבחינת העובד השיחה הזאת לא חסויה. העובד איננו לקוח של העו"ד. יותר מזה, נניח למשל שעובד אומר לעו"ד – יש כאן מה שהוא רגיש וסודי האם אני יכול לסמוך עליך? והעורך דין אומר לו שכן זה חסוי. באותו הרגע העו"ד קנה לעצמו לקוח נוסף – וזה יכול לגרום לניגוד עניינים.

הסודיות שייכת לחברה וגם החיסיון. מי יכול לוותר על החיסיון? הדירקטוריון. הם אלה הרשאים לדבר בשם החברה ורק הוא רשאי לוותר על הסודיות והחיסיון. נניח מתחלף הדירקטוריון ועכשיו יש דירקטוריון חדש, מי שולט על כל התקשורת שהייתה קודם ? מי יכול לוותר על החיסיון? החברה. אז מי שיכול להשתלט על התקשורת זה הדירקטוריון החדש. חברה זאת אישיות משפטית נפרדת ממנה ומכל אחת. מי שבאותו רגע שולט בחברה הוא זה שיכול והוא זה ששולט בסודיות ובחיסיון החברה. דוג' – חברה נכנסת להליכי פירוק, מפטרים את הדירקטוריון והמפרק הוא זה שמנהל את החברה. מי עכשיו שולט בחברה? המפרק. (בשם החברה). למשל היה פס"ד בארה"ב WEINTRAUB שהייתה חברה בורסאית שנכנסה לקשיים פיננסיים ומונה לה מפרק והרשות לניירות ערך פתחה בחקירה. הזמינו את עורך הדין של החברה וביקשה שיפרטו את כל מה שאתה יודע על העסקאות שהחברה עשתה. והעו"ד אמר שהוא לא יכול כי זה חסוי. והמפרק אמר שהוא מוותר על החיסיון. בית המשפט אישר את זה. זה לא עו"ד שלך, זה עו"ד של החברה לא שלך פרטי. אבל היום אתה לא החברה והמפרק רשאי לוותר על החיסיון כי הוא עכשיו מדבר בשם החברה. כל מי שבאותו רגע מדבר בשם החברה יכול לוותר על החיסיון ועל הסודיות.

המצב אצל חברה מאוד מורכב. מצד אחד יש הרחבה של החיסיון כי זה חל על כל תקשורת בין עו"ד ללקוח ותחום החיסיון. מצד שני, יש כאן סיכון שלא קיים אצל בן אדם רגיל. אני יודע שמה שאמרת לעו"ד שלי – אני אישית לא ויתרתי והחיסיון הזה חל לעד. אם החברה היא בעלת חיסיון – מי ששולט בחברה הוא זה ששולט בסודיות ובחיסיון.

דיברנו לפני כן שלעו"ד יש חובת נאמנות כלפי החברה אז אם עובד סיפר לו משו הוא צריך לספר לחברה ישר. אז למי הוא צריך לספר? מנכל או דירקטוריון.. מי שהוא מעליו בחברה.

אם זה עובד בכיר, למשל המנכל עצמו הוא צריך לדווח לדירקטוריון.

עכשיו עולה השאלה – מה קורה אם הוא מגלה שהדירקטוריון מרמה את החברה? האם אני יכול לספר לבעלי המניות?

בעלי מניות

חברה – אני מחויב חובת נאמנות כלפי החברה. אם אני יודע דירקטוריון רימה את החברה יכול להיות שיש לי חובה כלפי בעלי המניות. בעלי מניות יכולים להציל את החברה. מצד שני, חובת נאמנות ומצד שני יש לי את חובת הסודיות. משל הדירקטוריון אומר לי אל תגיד שום דבר, הדירקטוריון זה החברה ואם אני אלך ואספר לבעלי המניות אני אפר את חובת הסודיות וכאן ניתן לראות התנגשות.

ניתן לראות התנגדות בין חובת הנאמנות לחובת הסודיות. הדעה המקובלת במקרים האלה יכולה להיות כנראה שיש טעם לחשוב שחובת הנאמנות גוברת.

החובה כלפי בית המשפט – ס' 54 לחוק.

ס' 54 – במילוי תפקידיו יפעל עו"ד לטובת שולחו בנאמנות ובמסירות ויעזור לבית המשפט לעשות משפט. האם יש סתירה בין הנאמנות ללקוח לחובה שלו לעשות משפט? מה האינטרס של הלקוח? לצאת זכאי. אם אני פועל לטובת הלקוח שלי וטובת הלקוח הוא שהוא לא יורשע בעבירה ואני אמור לפעול לטובת הלקוח ושהוא יזוכה בנאמנות ובמסירות. למשל מקובל להגיד שיש כאן סתירה כאשר עו"ד פועל רק לטובת הלקוח הוא יכול לפגוע בבית המשפט לעשות משפט אבל יכול להיות מצב כזה. מה קורה אם יש התנגשות כזאת? הסיפא שלו מסייג את הרישא שלו. כאשר אני פועלת לטובת הלקוח אני חייבת בכל זאת לעזור לבית המשפט לעשות משפט. את לא יכולה להפר את החלק השני של הסעיף רק כי אני רוצה לעזור ללקוח. אם יש סתירה אז החובה כלפי בית המשפט גוברת!

מה זה אומר לעזור לבית המשפט לעשות משפט? קודם כל יש לשים לב – אני צריך לעזור לבית המשפט לעשות משפט – מחקו את המילה צדק בהצעת החוק בלעשות משפט. תפקידו של בית המשפט הוא לא לעשות צדק אלא תפקידו הוא לעשות משפט. כלומר- בית המשפט איננו אמור להגיע לצדק האידיאלי. מה שהוכח בבית המשפט זאת האמת גם אם זה לא הוכח. דהיינו אם יש ספק לגבי אשמתו של אדם מסוים המשפט מחייב לזכות אותו, גם אם הוא ביצע את העבירה. אם עו"ד יודע שהלקוח שלו אשם והוא גורם לכך שאותו אדם יצא זכאי האם הוא לא עזר לעשות משפט? כן. הוא עזר לו להגיע למשפט כי יש ספק בחומר הראיות ולכן מבחינת האמת המשפטית היה צורך לזכות אותו. אחד הדברים שעו"ד צריך לעשות הוא למלא תפקיד בית המשפט. התפקיד – להביא ראיות ולטעון טיעונים התומכים בלקוח והצד השני עושה אותו דבר רק בכיוון השני ואז בית המשפט צריך להחליט. כאשר הוא ממלא את התפקיד כראוי – הוא עוזר לבית המשפט לעשות משפט. יש לו תפקיד בבית המשפט ויש לו כינוי מאוד נפוץ שמכנים עורכי דין – Officer of the court - פקיד בית המשפט. ממלא משרה בבית המשפט.

ס' 34 לכללי האתיקה- איסור הטעיה

34. (א) לא יעלה עורך דין, בין בעל פה ובין בכתב, טענה עובדתית או משפטית ביודעו שאינה נכונה.
(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי למנוע הכחשה בכתב טענות בהליך אזרחי, או כפירה בעובדה בהליך פלילי.

יש כאן איסור הטעיה- לא יעלה עו"ד טענה ביודעו שאינה נכונה. אסור לו להטעות את בית המשפט. מה זה אומר להטעות את בית המשפט? הטעיה- לעלות טיעון כאשר אתה יודע שהוא לא נכון. איזו שאלה מתבקשת בנושא הזה? מתי נגיד שאני יודע מה שהוא? באיזו רמה או ביטחון צריך להיות כדי להגיד שאני יודע?

רמות הידיעות השונות –

מה היא ידיעה? יש חשש אולי החשש לא נכון ואח"כ יש מאזן הסתברות – שיכול להיות זה לא נכון. יש לי ספק אם זה נכון. הסיכוי שהוא לא נכון גובר על הסיכוי שהוא לא נכון. זה מאזן הסתברות. מעבר למאזן הסתברות יש ספק מעל לכל ספק סביר. אלה הרמות המקובלות של בית המשפט.

אז הרמות –

1. יכול להיות שהעו"ד חושש שזה לא נכון
2. יכול להיות שהוא שמעל 50% לכאן ולכאן הוא חושב שזה לא נכון.
3. יכול להיות שהעו"ד בטוח מעבר לכל ספק שהוא לא נכון

4. יכול להיות שהעורך דין יש לו וודאות מוחלטת.

כאשר סי' 34 אומר שאסור לעלות טיעון כאשר היודע שהטיעון הזה לא נכון באיזה רמה של ביטחון אתה צריך להיות כדי שלא תעלה את הטיעון?

1. חשש – אם עו"ד חושש שלקוח שלו לא אמין, שהטיעון של הלקוח שלו לא נכון – האם הוא יכול להעלות את אותו טיעון? אני עדיין צריך לעלות את הטיעון של הלקוח.

2. מאזן ההסתברות - נניח שאני לא רק חושש אלא יש לי סיבה טובה לחשוב שזה לא נכון – מותר לי לעלות את הטיעון הזה. כל עוד אני בגדר חושב.. זה בסדר..

3. מעבר לספק סביר- אני בטוח מעבר לספק סביר שזה שקרי- יש כאן קושי. הקושי כאן הוא מי אני שאקבע אם יש כאן ספק סביר בכלל? זה תפקידו של השופט. ולכן יכול להיות ויש טעם לחשוב שלא די בכך שזה רק מעבר לספק סביר אבל אולי זה צריך להיות בוודאות מוחלטת שזה לא נכון.

4. וודאות מוחלטת – אסור לעלות את הטיעון.

*** רוב הסיכויים שמותר לו לעלות את הטיעון.

מתי נגיד שלעורך דין יש וודאות מוחלטת שהטיעון לא נכון? נניח והלקוח אמר לי שהוא עשה את זה- האם יש לי וודאות מוחלטת שהוא עשה את זה? התנאי של עצמית עינים איננו תופס. הוא לא צריך לבדוק את מה שהוא לא רוצה לבדוק. הדילמה העיקרית – אם לקוח שלי אמר שהוא לא עשה את ה האם אני יכול לסמוך עליו שהוא באמת לא עשה או כן עשה? אתה צריך לסמוך על הלקוח. האם אפשר לסמוך על מה שלקוח אומר? שאלה מאוד קשה. האם לקוחות תמיד עקביים במה שהם אומרים? לא. השאלה היא – האם אני צריך לסמוך על מה שלקוח אומר לי זה הקושי.

מה קורה כאשר הידיעה של עו"ד מבוססת על אמירתו של הלקוח?

איך העו"ד יודע אם הלקוח אשם כי הלקוח אמר לו- האם זה נקרא ידיעה?

יכול להיות שאותו לקוח הודה בפני העו"ד אך, יכול להיות שהוא שיקר.

יש הטוענים כי עו"ד לא יכול לסמוך על הלקוח, אף פעם לא נוכל לדעת מה הניע את אותו אדם להודות. אולי הופעלו עליו לחצים אולי היו לו סיבות משלו-רצה להגן על מישהו. עצם ההודאה אינה מהווה ידיעה לכך שהוא אשם.

מאידך, יש שיגידו כי הודעה מפורשת של הלקוח שהוא עשה מעשה זה מספיק על מנת לספק את יסוד הידיעה.

אף עו"ד פלילי לא רוצה לדעת מה הוא עשה ומה לא עשה.

מה קורה במצב בו לעו"ד יש ידיעה כי אותו לקוח עבר את העבירה- כיצד זה יבוא לידי ביטוי בייצוג:

נניח הלקוח הודה בפני העו"ד ואנו מקבלים זאת כידעה

שלב ראשון- הקראת כתב אישום: האם לעו"ד מותר לכפור באשמה כאשר הוא יודע שהלקוח אסור.

איסור הטעיה

34. (א) לא יעלה עורך דין, בין בעל פה ובין בכתב, טענה עובדתית או משפטית ביודעו שאינה נכונה.

(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי למנוע הכחשה בכתב טענות בהליך אזרחי, או כפירה בעובדה בהליך פלילי.

במקרה כזה עו"ד כופר באשמה ואומר על התביעה להוכיח את אשמתו. (מותר לעו"ד לכפור כי הוא למעשה לא משקר).

שאלה: האם יש לך טענת אליבי?

במקרה שעו"ד יודע כי הלקוח עשה זאת אסור לו לעלות טענת אליבי- **כי זו טענה שקרית**. מותר לו לכפור ולהגיד: "אני כופר בכך שהייתי שם".

ככל בסדר דין פלילי הנאשם יכול "לנוח" ועל התביעה להוכיח את אשמתו.

לעו"ד אסור לעלות טענת אליבי במידה והוא יודע שזו טענה שקרית.

השלב הבא: התביעה מביאה את העדים שלו והעו"ד חוקר אותם חקירה נגדית:

בחקירה נגדית כאשר העד טוען שהוא ראה את הלקוח שלי מבצע דבר עבירה, העו"ד ינסה לערער את האמינות של העד. אין שום בעיה אם העובדה כי אותו עד אומר אמת והעו"ד מנסה לערער את האמינות שלו. אך, אם הוא יודע שהוא אומר אמת אסור לעו"ד להגיד שהוא משקר. אסור גם להכניס מילים בפה של העד מהווה הטעייה של ביהמ"ש. לעו"ד אסור לקרוא לאותו עד שקרן, ניתן להראות שהוא לא אמין אבל אסור להגיד שהוא שקרן.

יש את הרגע "הדרמטי" במשפט בו שואלים את העד האם הוא מזהה את האדם שפגע בו והוא מצביע על הנאשם:

היה מקרה בו עו"ד הושיב לידו אדם שאיננו נאשם ואז העד נשאל את השאלה והוא הצביע על האדם שכביכול יש במקום הנאשם. ולמעשה העו"ד טען הינה הלקוח שלי חף מפשע כי העד הצביע על אדם אחר. ביהמ"ש הרשיע את אותו עו"ד בהטעיית ביהמ"ש.

בסיום עדי התביעה מגיע השלב: אין להשיב לאשמה

למרות הראיות של התביעה אין די בריות על מנת להרשיע.

עו"ד יכול לטעון כי אין להשיב לאשמה גם אם הוא יודע שהלקוח שלו אשם. הוא לא טוען כי הלקוח לא אשם אלא אומר אין די ראיות להרשיע את הלקוח.

עדי ההגנה:

האם עו"ד רשאי להביא עדים מטעמו כאשר הוא יודע שהלקוח שלו משקר?

עו"ד איננו רשאי לעלות עד לדוכן העדים כאשר הוא יודע שאותו עד משקר. מדובר אפילו בעבירה פלילית בעבירה מסוג סיוע לעדות שקר.

זה לא אומר שאסור להביא עדים בכלל, יכול להיות שאותו עד דובר אמת וזה טוב לי.

גם לא ניתן להעיד את הנאשם עצמו כאשר העו"ד יודע שהוא יעיד עדות שקר- "לא עשיתי את זה" ועו"ד יודע שהוא עשה את זה.

פס"ד וובסיד: אדם הגיע לביתו של אדם אחר ככל הנראה לרכוש סמים. אותו נאשם שהגיע לבית דקר את האדם. הוא הואשם ברצח הקורבן. כאשר עו"ד של אותו נאשם ראינו אותו שאלו אותו ראית אקדח? הוא אמר לא ראיתי אלא רק שמע את אותו קורבן מבקש שביקש שיביאו לו אקדח. אותו נאשם הודה בפני עו"ד שהוא לא ראה את האקדח ועו"ד עדיין התבסס על הטענה של הגנה עצמית. שבוע לפני המשפט כאשר הוא הוכן לקראת העדות הוא "נזכר" שראה משהו מתחתי ביד של הקורבן. עו"ד אמר לאותו נאשם שמדובר בעדות שקר לכן, עדיף שיגיד שהוא האמין שראה. אותו לקוח עשה כמו שהעו"ד הציע לו וביהמ"ש הרשיע אותו. בערעור טען כי עו"ד שלל ופגע בזכות שלו להעיד לאור האיום של העו"ד. הוא זוכה בביהמ"ש עליון אך, לבסוף ההלכה ההתפתח ונקבע כי לא ניתן להעיד עדות שקר אלא יש זכות לומר את האמת. לא הוחלט מה צריך לעשות עו"ד בפועל אם אותו לקוח משקר על דוכן העדים. לא הוחלט אם בפועל מותר לעו"ד להגיד שאותו לקוח משקר. **הושאר בצריך עיון.**

יש כאן דילמה רצינית מה על העו"ד לעשות במצב זה.

בשלב הסיכומים:

במסגרת הסיכומים העו"ד לא יכול לטעון בסיכומים שהנאשם איננו אשם. הוא יכול לטעון שאין מספיק ראיות להרשיע אותו.

משפט אזרחי- האם עו"ד יכול להגיש כתב תביעה כאשר הוא יודע כי הלקוח שלו אמר שהדברים הינם שקריים. אסור לעשות זאת- הטעייה של ביהמ"ש. עו"ד אסור להגיש תביעה בשם הלקוח כאשר הוא יודע שהגרסה הינה שקרית.

לעניין ההגנה- התשובה היא בסעיף 34

איסור הטעייה

34. (א) לא יעלה עורך דין, בין בעל פה ובין בכתב, טענה עובדתית או משפטית ביודעו שאינה נכונה.
(ב) האמור בסעיף קטן (א) אין בו כדי למנוע הכחשה בכתב טענות בהליך אזרחי, או כפירה בעובדה בהליך פלילי.

בכתב הגנה- אתה לא אומר שזה לא נכון אתה פשוט מכחיש.

מכחיש ועל התובע להוכיח.

פרשת פלוני: דובר שם על הליך אזרחי, נקבע קדם משפט ואילו תיק ההוכחות נקבע אצל שופט אחר. (המזכירות פשוט שכחה לבטל את קדם משפט). לקדם משפט הגיע של התובע ולא הגיע עו"ד של הנתבע (הוא הבין שזה בוטל). השופט נתן פס"ד לטובת התובע. האשימו את העו"ד בהטעיית בית המשפט כי הוא לא עדכן את השופט כי התיק קבוע לעוד חודש אצל שופט אחר. אותו עו"ד לא אמר כלום, ישב בשקט השופט נתן פס"ד נקבע לא, במקרה כזה אתה צריך להפנות את תשומת ליבו התיק קבוע למועד אחר ואם לא תעשה זאת, מהווה המעשה הטעיית ביהמ"ש. ניצול זה ייחשב להטעיית ביהמ"ש.

הטעייה- לא רק אמירת דברים מפורשת גם אי אמירה יכולה להיחשב להטעייתו של ביהמ"ש.

